

رونہی شپی

وینا وال

محمد معصوم هوتک

۱۴۲۶ھ

Ketabton.com

www.hotakonline.com

رونې شپې

عنوان	فهرست	مخ
د سريزي پر ځاى	5	
* چي رازونه مي سربېره نهاني وي	7	
وداع	8	
د نيايست مظاهره	10	
د پلار تلين	11	
* چي زخمي دي په بانو زما د سترگو مردمک سو	13	
سترگي	14	
خامى	15	
مينه که بيلتون؟	16	
استاد ته	17	
اپتي کال	19	
جنون	20	
* مينه د پاڅه سپرک مزل نه دئ	21	
زړونه	22	
د استاد د راحت په اقتفاء	23	
* په تمه د جانان مياشتي کلونه راڅه ورک سول	24	
تهور	25	
د لېچو زولانه	26	
تیاره ماحول	27	
د وينو استسقاء	28	
پردى مېنه	29	
پرديسي مور ته	30	
توپير	32	
* که له گل سره همراز و، محوه کړي تماشو وي	33	
بېخوندي	34	
دومره نو، نه	35	
موج	36	

رونې شپې

مخ	فهرست	عنوان
38	-----	را په یاد چې سې وطنه
40	-----	*که د نن چاري د بخښلو نه دي
41	-----	د سخت زړو واکمني
42	-----	تاج اخوندزاده
44	-----	مدني وحشت
46	-----	د کابل ناورين
47	-----	د الفت پر پله
48	-----	*ژوند خزان وهلی بهارونه ليري پاته دي
49	-----	بد عواقب
50	-----	د استاد هڅونه
52	-----	بې جرمه مجرم
54	-----	*ښو ته ښه وایه که زما دي او که ستا دي
56	-----	*یا الهي مه راوینې تجزیه د گران وطن
57	-----	تالا هو سونه
58	-----	رونې شپې
59	-----	ارمانجنې چيغې
60	-----	ارمانجنې هيلې
62	-----	په روڼو سترگو
63	-----	د مزار شريف د فتح په مناسبت
65	-----	کنگل
66	-----	فتنه
68	-----	د خولگۍ ټکور
69	-----	د مېنې مینه
71	-----	تنګه قافیه
72	-----	ننه توره
73	-----	زخمي نارنج
75	-----	*مه کړئ نفاق پر کرونده د ملک
76	-----	شاکي مور

رونې شپې

عنوان	فهرست	مخ
77	یتیمی سلگی	-----
78	د قرن وروستی غزل	-----
79	Y2K	-----
80	مبارکي	-----
81	د هیلو مزار	-----
82	مه راوینی... (آزاد نظم)	-----
84	د اوریخو گالري	-----
87	*نور وکه خوږ کړی، خورولی ژپولی یم	-----
88	زه ولاړوم	-----
90	مازیگره ژیری لمره	-----
94	زندۍ	-----
95	د نازولو کور	-----
96	*د احسان بې زما پر سردی همېش سیوری	-----
97	*ما په زړه کي تصور کړل	-----
98	پښتانه ته وایم	-----
99	دلې او هورې	-----
101	*زما مېنه اولنۍ د پرېښولو نه وه هیڅ	-----
102	چي دا ولي؟	-----
104	نازم از اینکه باز چه زیبا شده پشتو	-----
105	خوندونه او شخوندونه (خلورځي)	-----

د سريزي پر ځای

تعامل داسې راغلی دی چې پر شعري مجموعو باندې له شاعر پرته نور کسان سريزي وټکړي، زما څو يو شعر دې نه دی، چې چاته دي يې وربښکاره کړم او بل مې ځانمې خوله هم دې نه ده، چې چاته دي يې حتی د ښه او گټور کار خواست په وکړم، ځکه مې پر خپله شعري مجموعه پخپله يو څو توري وکښل.

د دې مجموعې زياتره شعرونه ما د شپې ويلي دي، ځکه مې نوم (رونې شپې) پر ايښی دی. (شپه رونيول) زموږ د ادبياتو يوه خاصه اصطلاح ده د هغه چا په باب کارېږي چې يا د بېلتانه له درده يا د ميني له شواخو نه، يا د رنځ له اسيتنه يا د نورو نادودو له خاطرې يې خوب تبستېدلې او شپه يې تر سهاره په وينو وهلې وي. زه د جلا وطنۍ ناوړين شپو رونيولو ته اړ کړی يم. په جلا وطنۍ کې مې د اولاد د نفقې برابرولو په خاطر داسې کار ته اوږه ورکړې وه او ده چې نه د سن په لحاظ ورته جوړ يم او نه د ذهن له مخې. د دې کار وخت له لمر لوېدو تر لمر ختو او کلونه يې دوام وکړ، چې په څنگ کې يې د نظمونو دغه مجموعه هم وزېږوله.

په دې مجموعه کې يو نيم عشقي و بزمي شعرونه هم سته چې ما د ځوانۍ پر وخت په هيواد کې دننه ويلي وو. دا شعرونه د مجموعې له عمومي روحيې سره جنداني سر نه خوري. هيله ده ښاغلي لوستونکي دغه نا هماهنگي ډېره جدي ونه نيسي.

¹ د "رونې شپې" په نامه د داستايفسکي د يوه اثر پښتو ژباړه په ۱۳۲۵ش کال په کابل کې خپره شوې ده. د دې اثر روسي نوم "بېلۍ نوچ" دی چې پښتو ژباړه يې بايد "سپينې شپې" وي. سپينې شپې په روسي ادبياتو کې ځانگړې مفهوم لري او زما په خيال له روني شپو سره توپير لري. دې موضوع ته پښتو ژباړونکي (ښاغلي يوسف صابر) د سريزي په شپږم مخ کې اشاره کړې ده، خو له دې سره سره يې "رونې شپې" تر "سپينې شپې" غوره بللی دی.

رونې شپې

زما د شعرو هنري خوا پيکه ده او په دې نه ارزې، چې خوک دي پر وږغېږي.
خو زما د ذهني حالت په تمثيلولو کې، فکر کوم، مرسته کولای سي او ما يې
په همدې نيامت د چاپولو او خپرولو اراده وکړه. خذ ما صفا د ع ما کدر

محمد معصوم هوتک

ټورنټو - کاناډا

۲۲ ډيسمبر ۲۰۰۳ع

د شپې دوې بجې

رونې شپې

چي رازونه مي سربېره نهاني وي
پر مغزو باندي مي تندر اسماني وي
زما زړه د هغه وخت په ارمان سوځي
چي خويونه عادتونه انساني وي
د جگړې خپسکه پورته وي له محکي
توغ د سولي رپېدلی جهاني وي
بیرغونه را نسکوره د هغو وي
چي تر لاندي يې لښکري شیطاني وي
اهريمن که د کوثر د جام ساقي و
خود به خلک لیوني بیاباني وي
مادیات خو سراسر سرگرداني ده
لذتونه را معلوم سول، روحاني وي
د زمان و قدرتمن ته به ټیټ نسي
(که نشه د چا په سر کي افغاني وي)

=====

کابل
۱۳۶۴

روني شپي

وداع

پسله ډېره تحمله
پسله ډېره صبر و زغمه
پسله ډېرو منلو و خغاستو
پسله ډېر غم و ماتمه
له اوږدو چورتونو وروسته
پسله ډېر سوچه، منمه
راڅه پاته دا جونگره
راڅه پاته دا کورگي دئ

=====

که هر څو ده راته سخته
که هر څو ده دردونکې
سرنوست خپل حکم کړي
زمانې فيصله کړې
بخت ناخقه بدنام سوی
آسمان مخکې لا منلې
ښه پوهېږم چې ناپايه
سمندر دئ په گلوېږم
تاسې نه وينئ عالمه!
په ها زور چې زه گواښېږم
تاسې نه سئ درکولای
په ها اور چې زه سوځېږم
هر يو گام مي خودکشي ده

روني شپي

هر قدم ده سره سگروته
هر مزل راته زندان دئ
هر رباط دئ د اور گته
نه مي دلته ټپکاو کيږي
نه مي هلته څه اميد سته
نامعلومي خواته دوږمم
نه يې ټک سته نه يې قيد سته

=====

اريانا الوتکه - د کندهار پر لور

۱۳۶۵ ل

د ښايست مظاهره

مقدر هله سو عکس ستا د څپرې
مکدر چي په جېوه سوې آينې
دا دي زما زړه ته د حُسن لومه سر کره
که د خپل ښايست کوي مظاهري
بوی د زلفو دي ناچل (شام پاریس) کره³
چارلي عطر ورته ښکاري بوی د پښې
د لمر مخ له ډېر حسده سره ټکۍ سوه
چي ما ستا له شونډو واخستې بوسې
چا ويله چي دا پرځه د سهار ده؟
په کتلو ستا د مخ سو گل خولې
بل معيار نسته د مينې په دنيا کي
بس هر څه به د ښايست په تول تلې
زما زړه د قلمرو د يوې مينې
ستا اختيار که يې منې کې نه منې
زه پښتون يم دورنگي مي پېشه نه ده
په ريشتيا سره مي هو، هو ده، نې، نې
اوسنۍ مينې فقط يو آن هوس وي
خو عشق زما کره مېلمه دئ د دوربې
که زما د مستۍ بزم يو ځل تود سو
ساقبي ته به نو بيا شيني گروې
پام کوه فواره نه سي د وينو
د معصوم په زړه بېباکه لاس وهي

=====

کابل - ۱۳۶۵ش

³ شام پاریس يو ډول مشهور عطر و په انگرېزي يې Evening in Paris بولي.

⁴ (دوربه) د ژمي مسلسل باران ته وايي چي څو ورځي دوام وکړي. په دغو بارانو کي که د مېلمه يوه شپه په خيال کي وي، هفتي پاته سي.

د پلار تلين⁵

د بابا د فراق تلين مې ايشوي ماغزه د سر
 بابا نه و، يو كلا وه زما و ساته ولوی غر
 خومره ستر عالي انسان و د ښېگڼو لو هستي وه
 لوړ همته، ښک خصلته، ښک عمله، دانشور
 د دنيا زياتر صفات چې په بشر کي موندل کېږي
 په زياترو متصف و، ده لرل په يکې سر
 د باطن خيره يې نه وه، سم صفا سوچه پښتون و
 سپين کالی و، پاک نظيف و، نوراني ښکلی بشر
 مهربانه پراولاد و، قهر يې ما نه وليدلی
 تر حرم يې په يوشان و، پرو وړو وړو د خپل ټبر
 د هيواد و ترقي و پرمختگ ته يې هوس و
 پر غازي امان عاشق و د انگرېزو د زړه خنجر
 نازېدلی به همېش د خپل هيواد په مفاخرو
 په افکارو و ترې پرو روشنفکر و منور
 په څه ناز يې وم لوی کړی په څه مينه يې روزلی
 چې دامات و گوډ ليکمه دئ د ده د زيار ثمر
 شپږ شپېته کاله يې تېر کړل په عزت و په آبرو کي
 پر هېزگاره متقي خوله ریا څخه بهر
 دېر ظالم رنځ سو وړپوري واک د ژبې ځني ووت
 پوره شپږ مياشتي رنځور و راته پروت و پر بستر
 که دوا وه، که ډاکټر و که زيارت و که ټوټکې وې
 بندگي سعيه مې نه ده سپمولې لږ قدر

⁵ زما ارواښاد پلار حاجي محمود هوتک د ۱۳۵۲ش کال د اسد پر ۲۲مه په کندهار کي وفات سو تو پخپله
 پلرنۍ هديره کي ښخ دئ. (هوتک)

رونې شپې

ژوند و ژواک، کور و کهول و راڅه پاته یو مخیزه
و خدمت ته یې ولاړوم په اخلاص شام و سحر
د یارلس سوه شپږ پنځوس و له هجرت څخه او بښتي
په شمسي حساب یې ټول کړ د خپل عمر پاک دفتر
څه بې مهره دنیاګۍ ده څه ظالم خونخوړ فلک دی
چې نیازمن وو ټوله ولاړل د مرګي په لوی سفر
سربښته د دنیا دا ده چې مرګۍ به خامخا وي
مړه یې مه بولئ ژوند یې دي که په ښه نوم وو نامور
د معصوم دا یو خواوښکي د بابا روح ته هدیه سوې
مغفرت دې وي په برخه په جنت کې یې مقرر

آمین

=====

کابل - ۱۳۲۵ ش

رونې شپې

چي زخمي دي په بانو زما د سترگو مردمک سو
مين زړه مي نه ايمنيږي راته جوت له طفلک سو
چي په مينه کي دي گراني د صحرا ليوونی نه سوم
مجنون گوته په غاښ کښېکښه، له حيرته څه هک پک سو
شاباس، شاباسي زړگيه، ته لا نه چوې له گرومه
تاب د ميني چي دي راوړ په تاريخ کي دي نوم حک سو
د غاټول څه گناه نه ده که تک سور لکه قاتل دئ
چي د ميني داغي يې وخوړ د زړه وينې يې خورک سو
د سفر شپې يې مه شمېره عافيت ور لره غواړه
پروا نسته کې له هجره عقل و فکر راڅه ورک سو
که يې زموږ بڼايسته ناوې د وصال په شپه کړه کونډه
په دوی هم سو نوغی پوري خپل عمل يې پای پېچک سو
که په ستوڅه لهجه گډ دئ، په تلخي که يې مزه ده
حق ويل د معصوم جرم، ځکه نوم يې لا درک سو

=====

کابل - ۱۳۲۵ ش

سترگي

چي مي وليدلې ښكلي شهلا سترگي
ږنډې سترگي مي يو دم سوې بينا سترگي
د مين مينه له سترگو څرگندېږي
په يوه کتو کړي ټول راز رسوا سترگي
د مجرم جرم په سترگو کي معلوم وي
د مظلوم مظلوميت کړي نما سترگي
سترگي نه دي آيينه جهان نماده
په يوه رڼ خاري ټوله دنيا سترگي
د سپين مخ ښايست په سترگو کي دئ نغښتې
غټې سترگي، بادامي سترگي، ستا سترگي
د ښايست د ښمنانو له نظره
خداي دي وساتي ستا ښکلي زېبا سترگي

=====

کابل - ۱۳۲۵ل

رونې شپې

خامې

کړېدلی چې پر اور د بېلتانه یم
د ډاکټر و د طبیب و دوا نه یم
په بېلتون کې د هستۍ مقام صوري دئ
په ښکاره که یم موجود بې له تانه یم
زما د مرگ لام یې تړلی ورته گوره
رونې سترگې ورته ناست یم ته وانه یم
د ابا په خولۍ ویاړم بل څه نسته
په مثال د محمد زیود (وانه) یم
نتیجه ده د خامې چې فریادي سوم
د زمام پر بټۍ پوخ سوم، ښه لانه یم
د شپیلو په نغمو کې درته وایم
د سړیو ده نېستي چې زه شپانه یم
ما معصوم ته حق راپل لرئ یارانو!
لږ څه وروسته درڅه ځمه په یانه یم

=====

کابل - ۱۳۲۵ش

مینه که بېلتون؟

چې لاهو سومه د مینې په دریاب
اخته سوی یم په درد و په عذاب
په بنایسته وو کې چې بوی د وفا نسته
ډېر دقت به کړم پر بل وار انتخاب
که د مینې انگار نه وای زما په زړه کې
په بېلتون کې به یې ولې وای کباب
شکایت د بېلتانه چې کړم ناپوه یم
ټوله مینه ده چې سوم په اضطراب
چې د ژوند تقویم ته مینه سوه داخله
د بېلتون د شپو یې څله کړې حساب
که دي ځان ورکړ د مینې سمندر ته
د بېلتون له غوټو نسته اجتناب
د دنیا تاداو یې ایښی دی پر مینه
د انسان خټې تې ورکړ د عشق آب
خو بېلتون سیوری د عشق سم په پسې دی
هله نه وي، که عشق نه و آفتاب

=====

کابل-۱۳۲۵ش

لوی څېړونکي، محققه، ستر استاده!
افتخار د منطقي پوهاند رشاده
جسارت دئ چې په وړاندي موږ غېږم
بخښه غواړم که مې کړې دا گناه ده
دا چې نن د معرفت ډگر روښان دئ
دا چې نن لاهم خپره د علم روڼا ده
دا چې سخر ته د تحقیق وار خطانه یو
دا چې نن مو له پړدیو استغنا ده
دا چې نن په جگه غاړه باندي گرزو
دا چې نن مو د سیالۍ برخه بالاده
نتیجه ستاسې د زیار و د تحقیق ده
ثمره ستاسې د فضل په ریشتیاده
هر اثر مو منتخب دئ و شاهکار دئ
هر کلام مو په مثال لکه کېمیاده
چې تر خوله مو راوتلې ده خبره
وجیزه د بو علي ابن سینا ده
مفتیان د معنا ټوله غلي کېښېني
اورېدلې چې یې ستاسې څه فتوا ده
فرهنگیان دي له قاموس څخه بې نیازه
ورښولي مو د هر لغت معنا ده

⁶ د ۱۳۲۵ش کال د اسد په میاشت کې زما محترم استاد اولارښود پوهاند عبدالشکور رشاد صاحب د زړه له رنځه بستري و. زه یې پوښتني ته هره ورځ ورتلم او یوه ورځ مې د گلانو پر ځای دا پورتنی نظم ورته ولوست. (هوتک)

رونې شپې

قدسيان يې په اسمان کي په شرنگ لولي
ستاسي شعريې وظيفه د هر سبا ده⁷
په څه مينه کړې د ځوان نسل روزنه
څومره ډېره پېرزوينه مو پر ما ده
زه يو ستړی لالهانده ورک لاروی يم
ستاسي شمع د دانش مې رهنما ده
افتخار چي د محضر مې سي په برخه
زه چي وایم د نړۍ پاچهي زما ده
ما رنځور ته ستاسي هره لارښوونه
د حاذق طبيب نسخه ده او دوا ده
ستاسي حق نه ادا کيږي په څو ليکو
د احسان تر درانه بار مې کړه ملا ده
يو خوزما ژبه رخنه، قلم پخ دئ
بل نېستي د بضاعت مې هم په خوا ده
دا نیمگري څو بيتونه مې هديه دی
د ژور ارادت برخه پر بالا ده
په ساړه باد مو خدای مه وهه فاضله
د معصوم په شپه و ورځ دغه دوعا ده

=====

کابل - ۱۳۲۵ ش

⁷ دغه بيت د حافظ شيرازي د دغه بيت ژباړه ده:

صبحدم از عرش می آید خروشی عقل گفت
قدسيان گویی که شعر حافظ از بر میکند

اپتي کال

دا په خټه ادمزاد دي که پېريان دي که جنات
لوټېده په سيالي کاندې، د مرگو مسابقات
نه يې رحم سته په زړو کي، نې حيا زموږ له کروږو
د مظلومو او ښکو جوړ کړ آمو سيند، نيل و فرات
اپتي کال دئ د (وَسَي) لعنتي هېنمه راغلې
ټول حاصل يې راڅه يووړ دې بې وخت برسات
چي زندی د ظالمانو واک د خولې راڅخه واخيست
ترشح د وينو سر سوه د بدن تر مسامات
زما قدرت د مېرې نسته، راته پروت د هاتي باردئ
زه اريان عادي سړی يم کله کړای سم کرامات

=====

کابل - ۱۳۲۵ ش

جنون

په درد میخانه کي د تقوا سپاره پیاده سي
د خال په ځلېدو گوره محراب آتشکده سي
په ډېرو تقواگانو مي سوه وچه د ژوند درخته
ایله که د شرابو په سیند بیرته زرغونه سي
ما، مینه د بنایست وولند مزل تصور کړئ
کلونه دي په کار چي دا اومه مېوه پخه سي
د عشق وړ چي په پوري سي ناسور سي لاعلاج سي
له تاوه څه د مینې زور دانه د ټک دانه سي
د خټي قصور نه دئ، د معمار مهارت غواړي
چي یوځای گلخانه، بل د لالو ملنگ تکیه سي
ناخوالو د رقیب چي مي بیده احساس راوینس کړ
قلم مي لیونی سي هر غزل مي قصیده سي
هر بیت هره مصرع مي د خوږمن زړگي دوا ده
علاج ته د لچنو سترگو جوړه ما مېره سي
طالع ده که بل څه دي زما په برخه یې نېستي کړه
چي ډک دریاب ته لاس کړمه خالي تشه پیاله سي
معصوم چي گناهگار سوله دا نورو گيله نسته
اسلام به چیري پاته وي چي کفر پر کعبه سي

(العیاذ باللہ)

=====

کابل - ۱۳۲۵ ش

رونې شپې

مینه د پاڅه سرک مزل نه دئ
غرونه دي پېچومي کړې لاري دي
عقل وای اثبات د مینې څه شي دئ؟
زړه وای زما د وینو داري دي
تا د استغنا نیلۍ ځین کړي دئ
زما درته زاری دي او کوکاري دي
خیر که نن مغلوب ستا په افسون یمه
جنگ ته مې سبا توري تیار دي
حسن چي متاع د بازارو نه وي
هغه زما د مینې خریداري دي
ستا که د راتلو خیال پر نېستی حساب
زما د انتظار شپې بې شماری دي

=====

کابل - ۱۳۲۵ ش

زړونه

وايي چي فرمان د زړه پر ټول بدن چلېږي
 زړه هغه جونگړه چي په مينه ابادېږي
 (سپين زړه) د صادق زړه، د دروه د غل به پکي نه ويښي
 بل که ږد درواغ وايي لا هم يې زړه ته لوېږي
 (مات زړه) د مايوس زړه چي زمان پر مخ وهلې وي
 بخت مي واي تتلی ډک درياب راته تشېږي
 (تور زړه) بد گومان زړه صفايي يې محوه سوې وي
 لاس که پر قرآن ږدي لا هم يې باور نه کيږي
 (لوی زړه) د زړه ور زړه چي په غېږ د حادثو ورځي
 غر که يې مانع وي لا هم نه وار خطا کيږي
 وصف د ظالم چي وايي (زړه يې د ډبري دی)
 مخ ته که يې سل سړي حلال کړي نه ډارېږي
 مينه که غالبه سوه، دا زړه بوله (نازک زړگي)
 لږ څه يې پلمه سي، کړی ورځ درته زړېږي
 (خوږين زړه) هغه زړه چي په لمبو د انتقام سوځي
 وينې د غليم چي لا هم ورکړي، نه سرېږي
 هغه زړه (پوړه زړه) چي دنيا يې بي شمار وي
 پټ په ميړنو وي، شايې غره ته نه بيرېږي
 (شين زړه) د مظلوم زړه چي ناخوالي ډېري وويني
 نخښه د گوزار ده، کېود رنگ چي معلومېږي
 زړه که جسور نه و د (کوچني زړه) په نامه وي ياد
 سمه صفا لار ورته گرنګ ښکاري، ترهيږي
 زړونه سوه څو ډوله، د معصوم فيصله دغه ده
 سپين زړه که د چا و، تل په ښه نامه يادېږي

=====

کابل - د ماښام ۲ بجې - د وري لومړۍ ۱۳۲۲ ش

د استاد راحت په اقتفاء

(تا تصور کي رابلل غواړم
نوې دنيا ابادول غواړم)
په عواطفو د مين زړگي مي
غرور د حسن ماتول غواړم
چي يې ممنون سم د خندا په احسان
شعري احساس مي تخنول غواړم
د سپين تندي د نندارې په اسره
د تورپيکي رالنډول غواړم
خومره چادي چي واي سرکښه مينه
په نصيحت ارامول غواړم
که مجازات يې وي د شونډو دوزخ
روژه د صبر ماتول غواړم
د مخ گلاب يې د حيا په شبنم
د وصل شپه کي لمبول غواړم
هجر مېلمه سو ورته خاندن به نور
د پښتو دود پر خای کول غواړم
د (راحت) شنخته د (معصوم) پر غزل
په نېک شگون سينگارول غواړم

کابل - ۱۳۲۲ ش

¹⁰ د ارواښاد راحت زاخېلي پر دغه بيت مشاعره جوړه سوي وه، زه خو مشاعرې ته چا نه وم وړبللی، خو شعر مي جوړ کړ. (هوتک)

روڼې شپې

په تمه د جانان مياشتي کلونه راڅه ورک سول
 تروږمۍ کي د هجران يې وصالونه راڅه ورک سول
 په سترگو مې لږ پوه کړه چي هوس دئ او که مينه
 گرم نه يمه بنایسته وو ، پت رازونه راڅه ورک سول
 زما خيال و چي قاصد ته به په زېري کي سرور کړم
 جنون ته خو مو پام دی ، سوغاتونه راڅه ورک سول
 رسمک مې د بابا دئ چي جنت سودا کومه
 د شونډو په انگار کي دوزخونه راڅه ورک سول
 سمسور بن مې د مينې د جفا سپيلو لاس کړ
 اغزي يې دومره ډېر سول چي گلونه راڅه ورک سول
 خپو د حوادثو یم اخیستی نه پوهېږم
 نې سرسته ، نه يې ښکرسته ، ساحلونه راڅه ورک سول
 د مينې په قانون کي خوشکوه غټه گناه ده
 په عشق کي ملا کوچنی سوم معيارونه راڅه ورک سول
 شاعره لېونتوب دئ چي سراب ته يې په تمه
 موږ هم په دې نيامت تلو خو ښارونه راڅه ورک سول

=====

کابل ۱۳۶۶ش

روڼې شپې

تهور

د زړه مينه مې گورئ چې خوندي ده په انگار کي
نمروده پرده عصر بل آذر نه يم نوڅه يم؟
ځلاند احساس مې وينئ چې غالب پر توره شپه دئ
له لمر سره په نور کي، برابر نه يم نوڅه يم؟
شمال و حوادثو ته مې کلکه سينه سپرده
په عزم و اراده کي اوچت غرنه يم نوڅه يم؟
بقا مې ده مونږ لې په خپو و په موجو کي
په سختو توپانو کي شناور نه يم نوڅه يم؟
د زړه کوټلې وينې مې مايه ده د مستيو
د سرو شونډو گرمۍ ته ډک ساغر نه يم نوڅه يم؟
د سپين مخ خزانې چې يې د زلفو بڼا مار ساتي
خالي لاس پر مين سوم دلاور نه يم نوڅه يم؟

=====

کابل - ۱۳۲۲ش

د لېچو زولانه

چي تر غاړه مي را تاو د سپينو لېچو زولانه سوه
 آرام ژوند پر ما حرام سو، کور د ميني جېلخانه سوه
 مړوندونه تر سر لاندي، د کوڅو سيوري پرې باندي
 سر تر پايه مينه مينه، يارانې پر يارانې سوه
 د بنکلا د معجون زور و، پښتنې سترگي درنې سوي
 تيتېده خويې گناه وه، په شوگير مي کړی شپه سوه
 عاشقي شه بڼه مسلک دئ، مینتوب عجبې رشه
 عاقبت يې لېونتوب دئ، په جنون يې پيلامه سوه
 په څلور سره مذهبې يې بانو قصاص طلب دئ
 د ازل د کاتب کښلي ورته خوشي بهانه سوه
 په جاهل امام پسې وم چي له ميني وم خواتوري
 د سيني پر حريم باندي مي د سهوي سجده سوه
 د مجنون نکل يې زور کړ د فرهاد کيسه مردوده
 زما عشقه درواړي سم، عالمگير دي افسانه سوه
 معصوم هيڅ گناهکار نه دئ، تقوا سوزي ميني پوند کړ
 جنتي باغ ارام يې، تر نظر د اور شېله سوه

=====

کابل - ۱۳۲۷ ش

تیاره ماحول

په تیاره ماحول کې ناست، زړه مې نری
په خپل کور، په خپل وطن کې یم پردی
خدای ناترسو اورشو دومره کړله تنگه
چې هر پل ایږدم تر لاندې وي اغزی
په امید د روڼ سبا مې ترخه نوش کړل
په ارزو د پتمن ژوند وم لاړوی
نن منزل هر گوره لېږي راته ښکاري
دا په دې چې نه لرو د سر سړی
حوادثو ته چې گورم، پای یې وړان دئ
دا وطن د ژوندون نه دئ یو گړی
دا څه لوبه زمانې ده شروع کړې
خو د ژوندون مو سو د مالگي مالگوبی
د معصوم د زړه ښیننه وینم ماتیري
مگر خدای یې کړي له غیبو څه پتری

=====

کابل - ۱۳۲۸ ش

روڼې شپې

د وینو استسقاء

داراغلی څه ناوړین دئ نن سبا
له سهاره تر ماښامه په غوغا
ته به وایې خلک ټوله راغونډه سوي
کړي د وینو و باران ته استسقاء
مرگی سمد م راپسې دئ لکه سیوری
هر گری موده په وینو کې لمبا
د قدرت هوس یې سترگي ږنډې کړي
د شیطان په ټونگ درست وژني یې گناه
چي مقدور نه وي نجات پکښي د خلکو
لگومه په نظام توره بلا
اورېدلي مي کیسه د کفن کښ وه
نن یې وینم، سرتريايه سوه ریشیا
جرم یې وښیئ، په څه باندي مجرم دي
چي مدام دي په ژړا په واویلا

=====

کابل - ۱۳۲۸ ش

روڼې شپې

پردي مېنه

په پردۍ مېنه کې اوسم راڅه ورک خپل مرزو بوم دئ
ځالگۍ د بازو ويجاړه کورگۍ جوړې باندې د بوم دئ
زما وطن، زما کندهاره لويشت لوېشت خاوره دي جنت ده
د کوڅو مټ دې اکسیر دئ، د رنځورو زړو او دوم دئ
دلته هر څه بېگانه دي، دلته هر څه ناشنا دي
هر غاټول هر نسترن او هر گلاب لکه زقوم دئ
نې ښايست، ښايست ته ورته، نې خوښي خوښۍ ته پاته
پر بدرنگو و بدشکلو باندې پروت د ښکلا نوم دئ
نه مستي وينم په جام کې، نه محفل ډک له رندانو
د کاڅتۍ د کال ساقي دئ له گنډې پر څخه ډک خوم دئ
ملامت نه دئ يارانو چي په وينو درته ژاړي
مقدس هيواد ترې پاته، ناوړين ځکه پر معصوم دئ

=====

۱۳۲۸ش

رونې شپې

پردېسي مور ته

اې زما پردېسي، زما زهيري موري!
په فرسخونو راڅه ليري موري!
منم کړې په فراق د اولاد
تپاک د زړه دي گوتي کلوچي کړلې
منم خوتيري د هجران په لمبو
چيني د سترگويي دروچي کړلې
احساسومه ستا د اوبنکو گرمي
احساسوم دي د مات زړه دردونه
رايادومه ستا د ناز خبري
راپه زړه کيږي تېر خواږه وختونه
رامعلومېري ستا د ستوني تلخي
راته واضع دي ستا پنهان رنځونه
راته څرگند ستا آرزو و ارمان
ها ستا خبره د "تور مخ زيارونه"
خو زما پردېسي! زما زهيري موري!
په فرسخونو راڅه ليري موري!
ملت اخته دئ له پرديو سره
جگړه ده، جنگ دئ خوشي ټوکي نه دي
دا د مرگو د برسات تناده
د بهارونو نغمې کوکي نه دي
دا د خوني سمندر توبن په هوا
پاس په اسمان کي سوې د مرگ وريځي
را اوړوي د سرو گوليو باران
شنې بې کړې يو مخي د مرگ بوروځي
دا پرلکۍ د شياطينو سپرو
په زرو ميندي راته پوري کړلې
زامن بې بېل کړله له ميندو پلرو
په مخ سپېرې بې نياسته حوري کړلې

روڼې شپې

موري! يوازي ستا بېلتون نه سوځي
 يوازي ستا پر سر لمبې نه څرخي
 دا سرونه د دې د زرگونو مېندو
 يوازي ستا پر سر اړې نه گرځي
 آې زما پردېسي! زما زهيري موري!
 په فرسخونو راڅه ليري موري!
 د وعا کوه چې دا د مرگ د قاصد
 لاسونه لنډ سي له وطنه څخه
 ټول سي تغرد ماتمونو د غم
 نېستي سي واک له اهرېمنه څخه
 چې پنځه وخته خدای ته لاس پورته کړي
 ورڅخه غواړه آرامي د وطن
 د اتفاق و اتحاد خواست کوه
 غواړه له خدايه نېکنامي د وطن
 لېري يې مه گڼه زما گراني موري!
 چې دا نغری به يو وار بيا تودېږي
 پر دې وطن به د ملت په موتو
 د خوشالۍ ملي سرود زغېږي
 لېري يې مه گڼه زما گراني موري!
 چې لاس به لنډ سي د پردو له ملکه
 سمسور به بڼي سي پر دا وړانه مېنه
 ټول به بساط سي د اغزو له ملکه
 ستا د کلونو د زيارونو ثمر
 سره راغونډ به سي، را ټپک به سي ټول
 ستا د پلو سيوري دي نه ورکېږي
 تر لاندې غونډ به سي ستا کور کهول

انشاء الله تعالى - فان مع العسر يسرا ان مع العسر يسرا

=====

کراچي - ۱۳۷۰ ش

توپير

مغزونه سره يو دي په فکرونو کي توپير سته
په سترگو کي فرق نسته ديدنونو کي توپير سته
ليلا ده، که شيرين ده، که دُر خو ده، که رامين ده
د عشق کيسه يوه ده په نومونو کي توپير سته
د حُسن پر تقدیس باندي هيڅ راز اختلاف نسته
بنکلا يوه بنکلا ده، تعبيرونو کي توپير سته
د مينې په عظمت کي شک شهبه نسته عالمه
خبره ده پر دې چي په عشقونو کي توپير سته
پيلتون دئ که وصال دئ پر دې سي ده که حضر دئ
يو مخ ټول شواخون دئ په دردونو کي توپير سته
پښتون له پښته يو دئ د يوه نيکه اولاد دئ
دا څه ماليخوليا ده؟ چي قومونو کي توپير سته
د وينو سور سېلاب زموږ پر مېنه راروان دئ
سورنا د غم ډغيرې په تالونو کي توپير سته
په راز راز ادعاگانو يې غلط نه سئ زلميو!
جگړه پر اقتدار ده بيانونو کي توپير سته
هدف د ټولو يو دئ زموږ د کور خرابېده دي
د سره تور استعمار په تاکتيکونو کي توپير سته
په نن و په سبا مي غولوي مقصد يې بل دئ
نيتونه شيطاني دي په قولونو کي توپير سته
معصومه! ټول دفتر دي د دردونو مجموعه ده
رازونه، دي نيازونه دي، شعرونو کي توپير سته

=====

گلشن اقبال، کراچي - ۱۹۹۰م

روني شپي

که له گل سره همرازو، محوه کړې تماشو وي
بلبل هله په چغار سي چي له بڼه آواره سي
د وصال په تشه مسته، پردېسي ته دي نظر دئ
سانحه نه وي نوڅه وي، چي بېلتون د چا مېلمه سي
نې جوهر چاته معلوم وي، نې کمال وي را برسېره
که له تېکي را بهر سوه، توره هله رخشنده سي
هيڅ بې مه باسه له خياله پر بیده احساس هم پام کړه
له ساره نغري څه کله سرې سکروتي را ښکاره سي
د تېرې توري په شاني غوڅول کا، پرېکول کا
هی توبه يې له گوزاره چي قلم د چا وسله سي

=====

کراچي - ۱۹۹۰ع

رونې شپې

بېخوندي

له ژوندونه مي وانه خيست د خاشې خوند
ابادي کوي يو مخ د هديرې خوند
هوسونه د وطن چي را په ياد سي
له حسرته څه گنډ پر سي زما د خولې خوند
تقاضا د سن و سال ده که څه ټکه؟
اخيستای نه سم هيڅکله له مېلې خوند
د لذت حس يې ايستلی زما له خولې دئ؟
که دئ تللی له اوبو څه د تېټې خوند
د هجرت ژوند به ونه شمېري په ژوند کي
چي يې ځکلی وي د خپلي کاشاني خوند

=====

ټهټه، کراچي ۱۹۹۰ع

روني شپي

دومره نو، نه

مال و زريې کوترم کړي
سترگې هيڅ نه په مړيږي
حيران دومره اشتها ته
تناول هم حد لري
په رونیو سترگو يې گورم
چي وطن مي سودا کيږي
د سکوت وار راڅه تېر دئ
تحميل هم حد لري
په بنکاره د قام غمخور وي
په باطن کې رينسي کاږي
ډېر مي ځان کړلی ناگار، خو
تجاهل هم حد لري
نه پوهېږمه ناپوه دئ
که عندي گټو ږوند کړي
کور دي وران سه آکور مغزه
تغافل هم حد لري
له پښتونه پيدا سوي
پښتنو شيدو لوی کړي
دا سپيتانه دي له کومه
تنزل هم حد لري
که افراط د شيطان کسب
تفريط هم هيڅ په کار نه دئ
منځلاري مي زړه لاشين کړ
تعادل هم حد لري

=====

گلشن اقبال، کراچي - ۱۹۹۰ع

روني شپي

موج

پرله څرخي پرله اوږي
سروهي له غټو سڅرو
ځان راباسي له طغيانه
واري خوري لکه د تورو
له هاليري څه رادرومي
د ساحل پر لوري ناڅي
د آرام ژوندون په تمه
تر خوله سپين ځگونه باسي
نه دربري نه تم کيږي
په سکون کي وايي تلخي ده
بھاند سيند دي ورنښوولي
چي په تگ کي شپړيني ده
نه په شپه له تگه ولوېد
نه د ورځي پر کرار دئ
نې پروا له ساړه ژمي
نه د دوبي پراهار دئ
تقدیر بارور په شا کړی
رسوي يې و مزله ته
تدبير لاره ورزده کړې
سم څارو يې و هر پله ته
روني مثال دئ و انسان ته
عظيم درس دئ و بيده ته
پوښهاري يې نغمه ده
شنوا يې ده و کانه ته
که لاهو موجود پر پېښ سي
يا سېلاب راوړې گرگه

رونې شپې

ځغلوې يې پاسته رېگ ته
ژغوري بغوري يې له مرگه
آفرين دې پر همت سي
نه سو سترې نه ستومانه
نې ارمان د ساحل پر بڼو
نه له بخته سو پښېمانه
موجه زه لاهو انسان يم
خپې زه ورک لاروی يم
پر اوږه باندي مي واخله
اوس لا مې نه يم ژوندی يم
که مي سترگي ترخو او ښکو
کړې کمزوري ږنډې نه دي
که مي خپه ملگري نه کا
لا پتلیس دي ريچې نه دي
که مي لېڅي دي بېواکه
که حواس مي دي پرېشانه
خو نجات ته اميد ډېر سته
زړه مي تور نه دی له ځانه
د ساحل و پاسته غېږ ته
رسوه مي لا ځواني سته
اوس لا هم د چاري سردی
لا مي زړه کي څه مستي سته

=====

کراچي - ۱۹۹۰ع

رونې شپې

راپه ياد چې سې وطنه

چې په ياد مې سې وطنه
د نړۍ جنت څټنه
د بڼايست و بنکلا کوره
د غيرت و ننگ مامنه
ته وا هډ مې نينې کيږي
ته وا روح مې ځي له تنه
په ژوندون ته وا بنځېږم
مړم بې گورو بې کفنه
چې دښتو، رغو ته گورم
راپه ياد دي سردرې سې
هغه دنگ دنگ اوچت غرونه
له غاټول ډک، له سمنه
چې وداني مېني وينم
راپه ياد مې وران کورگي سې
زړه مې وا پشي له جوشه
وايم، تف پرتا، دښمنه
چې سمسوره اورشو وينم
ډک بهاند خپاند رودونه
راپه ياد مې ارغنداو سې
زړه سې تور له بل گلشنه
چې توري پنجاښ وينم
راپه يادي پښتنې سې
مينه ناکي، حيا ناکي
ورېښمن لېځي سمين تنه

روني شپي

کليوالو ته چي گورم
را په ياد سي کوچي پېغلي
پر سرو يې ډک منگي وي
پر دښتو يې کړې پلنه
څه بڼا يست دى خداى ورکړى
څه عفت يې وربخښلى
شا پېرى د کوه کاف ده
ورته پکه و پمنه
حورو حُسن دى اخيستی
عاريت د دې له حسنه
د شېو گلو وړمونه
منشعب يې له بدنه
آد هست و نېست مالکه
راودان مې وران وطن که
رايو موتي مې ملت که
لويه ربه، لوى څښتنه!

=====

پنجاب اورگاډۍ - ۱۹۹۱ع

رونې شپې

که د نن چاري د بڅېلو نه دي
پروني هم د هېریدلو نه دي
وطنه! ودي مرم دا څه دروسوه!
چي کنډوالي دي د کتلو نه دي
که د اغزو پرسر حضر دئ روان
پردېسي شپې هم د گاللو نه دي
بنايستي نه يم خواتور له ميني
خو ستا جفاوي د سهلو نه دي
ستومانه نه يم له مزلونو څخه
مگردا لاري د وهلو نه دي
په زرگي توراشنا شکمن سوې پر څه؟
زما ولولې د ازمويلو نه دي
اوبنکي مي وچي سوې له ډېره گرومه
د زړه داغونه د بڼوولو نه دي
چينو د سترگو جواب راکي، وايي
دا دردانسې د تويولو نه دي
و سواسه پرې مي ږده مکوت دي کړمه
زما توبې د ماتولو نه دي

=====

ټورنټو - کاناډا - ۱۹۹۴ع

د سخت زړو واکمني

د وطن وطن نارې دي له هر کونج له هر کناره
چې را ژغوره یې څښتنه له دې غم له دې ناتاره
ډبرین زړونه واکمن دي، عاطفې چارماری سوي
کرامت د انسان خرڅ سو، شرافت ټول له بازاره
عفتونه تر پښو لاندې، عصمتونه کنهگار سول
اوبه تللي دي له سترگو، ټول بې آبه سول آبداره
هیلو تور ټیکري پر سر کړل، د نجات لاري کوره دي
امیدونه ټول خزان دي، بنایست کوچ سول بهاره
ژپوي مې، ژپوي مې، ژپوي مې دا خبره
چې را پېښه له خپل وروره، له خپل زویه، له خپل پلاره
زموږ په خولو کې اثر نسته، زموږ خواستونه نه قبلېږي
تې په خوله کرم را جوړ کړې، اې قادر پروردگار

=====

ټورنټو - کاناډا - ۱۹۹۴ع

تاج اخندزاده

کندهار کي یو عالم اخندزاده و
نکته سنجه، باریک بین، دانسته و
د بې لارو بې لاری به یې څارلې
د بې دینو بې دینۍ به یې غندلې
و اولس ته یې ښوول ټول بدعتونه
په نامه د شریعت کاره کارونه
ذممه یې په خدا چاته ښووله
په ټکالو یې عیبونه لڅوله
هر بیان یې په ظاهره ظرافت و
خو چي و به دي شانه درس د عبرت و
د اسلام په حقیقت و پوهېدلی
په منطق و په برهان کي و غښتلی
ملتفت د خپل اولس و هر عمل ته
سم څارو و د خپل ورور و کاره پل ته
د همعصرو د خولې ورد یې و جیزې دي
رسېدلي یې تر ما لاهم مزې دي
ده به وې د انسانانو فرق په دا، سي
یو کافر دئ بل مسلم بل موږ او تاسي
وای یو وخت ورڅخه وکړه چا پوښتنه
چي اخونده! ورک یم لاره لټومه
د عبرت خبري کړي دي تا ډېري
لټوم به مسلمان و اسلام چیري؟
په حسرت یې ورته ورکړ دا جواب
عالم (تاج اخندزاده) عالي جناب

¹² وای = وایي (د کندهار لهجه)

روڼې شپې

(که اسلام غواړې خوندي په کتابو کې
مسلمان که لتیوي گرزه قبرو کې)
که ژوندی وای نن ورځ تاج اخندزاده
څه بې حکم وای دا زموږ پر سرښته
چي د دین په نامه چور کوو غارت کړو
د اسلام په نوم د قتل مصلحت کړو
د ورورۍ په نوم مو واچول درزونه
د چوکۍ په حب مو وران کړله ښارونه
د جهاد په نوم مو و جنگول وروڼه
د تقوی په نوم مو لوت کړل اولسونه
نفرتونه زېږوو په پاکو زړو کې
د ښمنۍ را پاڅوو ځوان و زړو کې
حسدونه شنه کوو په کروندو کې
د تبعیض پارو پر پاشو په بېلجو کې
خندوو نړۍ پر خپل دین و مذهب
نه اخلاق نه مو نېکي سته نه ادب

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

رونې شپې

مدني وحشت

ما تمدن په تصور کي و گڼلی بل شان
يوه هوسا ټولنه
يوه سالمه فضا
يو د ورورۍ چاپېريال
د کار و کسب دنيا
يو آبرومنده ژوندون
د مادياتو له غوغاوو څخه پاکه اورشو
ما تمدن بللی

=====

ما تمدن بللی
چي پکښي حُسن د بازار د سواگرو په لاس
يوه متاع د خرڅولو نه وي
چي د حياوو په پردو کي سينگار سوي ښکلې
د ښايستونو په سيالۍ کي تر چا پاته نه وي
عفت يې حُسن، عفت ناز، عفت مکيزو خندا
او بس همدا مي وه گڼلې مدني فرشته
او بس همدا مي و بللی انساني تمدن

=====

خو، چي اوس گورمه د پېغلو مرمرين ورنونه
د نورسانو له جنونه ډکه ټنډي سينې
د نابالغو نسپړلو سرو غوتيو پاني
د منفعت په نامه
د تجارت له پاره
پر بازارو لوڅېږي
په څو تنگو خرڅېږي
نه څوک توبې پر کاږي

رونې شپې

نه څوک لاهول وايي
يو ازي زه يم چي خولې سم سر تر نوکه پوري
د تودو او بنکو سېلابونه مي تر زنه تېر سي
توی سي گربوان ته
او د زړه سر مي مکوت مکوت کړي
په حسرت (اوه) له خولې څه وباسمه
د خپل ضمير د محکمې په ازانگن تالار کي
څو غټي کړږي وکړم
آخر، دا څه کانه مي وکړه په ځان
سپين پښتني ژوندون مي ځله کړی الیش په جنون
په مدني لېونتوب
په داسي ژواک
چي د ځنگلونو و حشونه به پر سترگو کښېږدي
ځناوران به درته ښکاري د عزت نموني
خو ستا به هيڅ له وسه نه وي پوره

=====

افسوس افسوس چي په هيڅ راز مي غمگي نه سپېږي
نو گلومه به يې
تر هغه وخته پوري
چي د نجات د قاصدانو راته پام سي آخر
چي په تړلې تنۍ
د مدني وحشت له بنده څخه خوشي سمه
د خپل هيواد پر مقدسه خاوره
د خپل مامن پر محکه
د شکرانې له پاره
دا خپل تندي پر خاورو ولگوم

=====

اوکويل - کاناډا - ۱۹۹۶ع

د کابل ناورين

هغه ناورين چي پر کابلو تيرېږي
د دوی پر تن زموږ پر زړو تېرېږي
د زمانې هم سپين پر تور راغلي
پر ککړيو د سړو تېرېږي
د ځوانۍ شپه مې په خوبو تېرېده
نن د بېلتون پر شوگيرو تېرېږي
ته و اقلیم د دنيا واوښتلئ
د گرمۍ فصل په يخو تېرېږي
د پسرلي شپې اهاريني سولې
سارې د ژمي په پکو تېرېږي
نه مې لوريږي پر دښمن په خدايرو
ژوندون چي سخت پر پښتنو تېرېږي
که مې رشتيا د زړه خبره غواړي
اور په ها ژواک چي بې پښتو تېرېږي
پر هیواد میشت اشنا شکرونه کارېه
د بېلتون زور زموږ تر هلو تېرېږي
د مرگ قاصد سو ما نېجن راڅخه
چي پر ما راسي پر گونښو تېرېږي
د امید حسه لږ مې وتخنوه
حوادث زښته بې مزو تېرېږي
معصوم يې بله چاره نه کړه پيدا
د بېلتانه غم په شعرو تېرېږي

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

د الفت پر پله

د ليلازره مجنونه مه ماتوه
د پښتو نرځ پښتونه مه ماتوه
که په رگو کې دي ننگونه غورځي
خوله ماتوه قولونه مه ماتوه
که وای، امید د تسلی مه کوي
دومره خو کړه چې زړونه مه ماتوه
د غزنوي رسمک له ماڅه پوښته
بت ماتوه رسمونه مه ماتوه
آد خاموشو هدیرو سلطانه
عیش در بڅښم تخنونه مه ماتوه
مغزي ماتېږي خو قام نه ماتېږي
جلاده! خپل تبغونه مه ماتوه
منم مزلونه مو اوږده په مخکي
هله در جار، گامونه مه ماتوه
پر بې مالياره باغ لږ زړه وسوځه
گلان شکوه ښاخونه مه ماتوه
غمو کړه هېره له پستوڅه خندا
هراته! نور شولونه مه ماتوه
له خپله توله بې له خدايه غواړو
د بل پرداد سرونه مه ماتوه
وا د قدرت جنون مي نه پرېږدي نور
سيالي کوه هډونه مه ماتوه
ياد به دي وي چې الفت څه وي لي؟
(سر مي ووهه خيالونه مه ماتوه)

=====

اکویل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

روني شپي

ژوند خزان وهلی بهارونه ليري پاته دي
شپي د پرېسي دي سهارونه ليري پاته دي
نې^{۱۴} په تصور نه يې په خيال نږدې کولای سم
غرونه مو تر منځ دي يادگارونه ليري پاته دي
زما د خيال بلبل چي به کړۍ ورځ و نغمه نغمه
نن سور انجه خوره چغارونه ليري پاته دي
يو مخ نامردي ده نارينتوب کوچ له وطنه سو
خدا يېرود مېراني کردارونه ليري پاته دي
خوږمي د زړگي وايي طبيب کمښت د وينو دئ
زې^{۱۵} په سبب پوه يېم نارونه ليري پاته دي
وياړ دئ د هغو چي د وطن د ليلا غېږ کي دي
سخ زما پر حال کندهارونه ليري پاته دي

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

^{۱۴} نې = نه يې

^{۱۵} زې = زه يې

بد عواقب

که ملت سره ټوټې سو آفتونه به پراوري
 د ډېرو و د کانیو بارانونه به پراوري
 نېکمرغۍ به ځیني بارسې بدمرغۍ به ورته چوک وي
 پرې نازلي به بلاوي، فسادونه به پراوري
 مرضونه به په گډ سې وچکالۍ بې کال په کال وي
 پر حاصل بې وسې کېږي، سېلابونه به پراوري
 ورته وچ به ډک دریاب سې سمې لاري گڼگونه
 هره تالنده بې ټکه، تندرونه به پراوري
 ظالمان بې حاکمان سې هریو ښار بې پېښور وي
 کور بې گور سې لا د پاسه، سره اوروڼه به پراوري
 لوی قامونه به بې ټپ سې شو په شو بې اولسونه
 کور په کور به بې بدۍ وي، تارا کونه به پراوري
 ورور له وروره به خفه وي، پلار بې قدر وي بایللی
 کورنۍ بې تبا ه کېږي، نفاقونه به پراوري
 نازولي به یې ژاري، ایمنېدو ته بې څوک نه وي
 بې علاجه بې درمله پرهرونه به پراوري
 مرور به یې بختونه، طالغانې مانیجنې
 اسی بخت به یې مېلمه وي شامتونه به پراوري
 هم به خدای ځني ناراض وي هم بې مخ تور و نړۍ ته
 د رحمت به ورته شا وي، لعنتونه به پراوري
 دغه حال چي مې بیان کړي پراوغان دئ نن راغلی
 خدایه ته یې سې پر زېرمه دا ملت کړې بیا ښاغلی

=====

اکویل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

¹⁶ (بې) په دې نظم کي هر ځای د (به بې) مخفف توری دی

¹⁷ په دې بیت کي د رحمان بابا یو بیت له تصرف سره تضمین سوی دئ:

په سبب د ظالمانو حاکمانو

کورو گورو پېښور درې واپه یو دي

د استاد هڅونه

استاد مې له کابله نوشتو ته هڅوي
مرغۍ په مات وزرو الوتو ته هڅوي
خبر نه يم زما په تور تندي کې څه ليدلي
چي مات زړه مې ولويو کارنامو ته هڅوي
که هر څو را خبر چي پرېسي يم سخت ځپلي
بيا هم مې توري ژبه گرېدو ته هڅوي
د ليک په هره کرښه کې فيضونه راته خاندې
د شعر هره مصرع مې ترانو ته هڅوي
د هيلو قافله مې له سکون څخه راباسي
پر لوري د سبايي خوځېدو ته هڅوي
يوسف د اميدونو مې د ياس له څاهه کاري
ټولۍ د ارزوگانو کنعانو ته هڅوي
بناخونه د لښ بڼې مې نه پرېږدي و وچېدو ته
غوټۍ د قريحو مې غوړېدو ته هڅوي
پر ما د نامېنديو پېڅول دئ غوړېدلی
حسوده زمانه مې چوپېدو ته هڅوي
زما زړه د بېلتانه غمونو هسي لاندې کړی
چي يو مخ مې له ژونده هدير و ته هڅوي
خولې سم له خجلته چي کړې د افغان گورم
چي ورورد ورورد کور خرابېدو ته هڅوي
ارمان کړم پر هغه چي مې ننگونه ور ستايله
نن ټول خپل اردليان ولوتېدو ته هڅوي

روڼې شپې

دا څرنگه جادو دى دا کورډاگي څه په وکړي؟
مصلحي ارادې چي و جگړو ته هڅوي
پر ما توره تياره ده سهار ليري شپه يلدا ده
استاد مي د سپېدو و چاودېدو ته هڅوي¹⁸
نو گاله يې په مېړانه د بېلتون درانه غمونه
معصومه چي (رشاد) دي آيندو ته هڅوي

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

¹⁸ زما محترم استاد پوهاند رشاد صاحب له کابل څخه یو لیک تورتیو کاناډا ته رالېږلی و او په هغه کې یې
زه لیکنو ته هڅولی وم دا شعر د لیک د رارسېدلو په شپه وویل سو. دا شعر مي په هالینډ کې د استاد د
اتیايمي کاليزي د نماخلو په غونډه کې هم ولوست. (هوټک)

رونې شپې

بې جرمه مجرم

هلته د دنيا د بام پر سر په لوړو غرونو کي
دلته د تهن جهان په کليو و ښارونو کي
هلته په کړديو کي خپاره په سرو دښتونو کي
دلته په مانيو کي ميشته خو کړاوونو کي
اوسي يو اولس چي تیک يې غاړه، ملا يې خمه ده
پاکه يې سينه له هر راز درو هه له هر چمه ده

=====

خوار دي پيدا سوي خو جگ سر باندي مړ سوي دي
نه چا ته ټيټ سوي نه په ننگ چا ته پر سوي دي
نوري يې رسولي دي تختونو ته، تاجونو ته
دي ورته سپر سوي دي په وينو ککړ سوي دي
نن د بې دردانو له ستمه کلک و ارونه خوري
نن د تورتمونو په مزله کي تيند کونه خوري

=====

چا يې د تاريخ مسخه کولو ته دانگلي دي
څوک وايي نوم بدي دي چي دوی و ته ښاغلي دي
څوک يې پروياړونو نوم ښان باندي ناگاره دي
ځيني واي دا څوک دي؟ له کوم بل ملکه راغلي دي
ټولو يوه کړې ده سلا و دي مجنون لره
حد د دښمنۍ يې رسولي دي جنون لره

=====

روڼې شپې

څه يې ده گناه؟ څه يې تعدی ده څه يې کړي دي؟
څه له موزره ډک دى په څه عيب مو کړلي دي؟
دا که يې گناه وي چي يې ميندو خپله غېږه کي
لوی - لوی اتلان و د سر خلک يې روزلي دي

جارتړداسي ميندو چي غيرت يې په شيدو کي وي
جارتړداسي قوم چي همت يې په سينو کي وي

=====

جارتړداسي هيلو چي قومونه يو کولای سي
جارتړداسي مټو چي سرکښ را ايلولای سي
جارتړدا اولس چي بېله تمې و اسرې څخه
ويني تويوي خو تاريخونه سازولای سي
نور و ته مانۍ گټي پخپله په کړديو خوښ
ننگ يې په سياليو خوښ، شرنگ يې په سياليو خوښ

=====

اوکويل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

رونې شپې

ښو ته ښه وایه که زما وي او که ستا وي
بد دي ورک سي پر دنیا که د هر چا وي
د دوستۍ هیله له دوسته څخه کېږي
د ښمنۍ کې اچولې اعدا وي
هونیاران وایي ځوانمرد که دي د ښمن و
پر نامرده دوست به سل برخي بالا وي
عاقبت به یې گولۍ تر زړه وڅېږي
د توپک په زور که هر څوک خاتما وي
د هغه سردار به ځای د دار پر سروي
چي په سر کې د ملت پر سر سودا وي
په سکروټو یې ورداغي دواړه پښې کړي
چي و ډول ته د پردیو په نڅا وي
چي په زور د بېگانه وو پادشاهي کا
د هغوی تخت به نسکورنن یا سبا وي
شا دې نه رسي و مخکي ته هیڅکله
د ملت د کامرانۍ بار چې پر شا وي
یو سرونه غوڅوي بل سربندل کا
د رهن و د رهبر فرق په همدا وي
و مطلب ته هم هغه طالب رسېږي
چي طلب یې په راستۍ و په صفا وي

¹⁹ کې = کي یې

²⁰ دې = دي یې

رونې شپې

دا رنځور اولس په بل څه نه رغېږي
د وحدت نسخه بې رنځ لره دوا وي
دا وطن به بې تاجکه څوک جگ نه کا
بې پښتونه به بيا پښت پر پښت تالا وي
هزاره ته چي د ورور په څېر نه گوري
تر هغه به بل هرزه فکر د چا وي
د ملت چپه بېړۍ هلته سمېږي
چي د ملک ټول اولسونه همنا وي

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

رونې شپې

يا الهي مه راوينې تجزيه د گران وطن
 د يووالي د بنمنان کړې خوار خسته د گران وطن
 سور شمال دئ خنمېدلی تور بادونه دي چليږي
 رږوي د وحدت پانېي و مېوه د گران وطن
 بڼه يې وينم چي وچيږي د وحدت خپاند سيندونه
 بېره سته چي سرچينه يې سي کوره د گران وطن
 د هيواد د بنمنان يو سول شيطاني دامونې سرکړل
 کرنې کارې پر بنياسته ښکلې خبره د گران وطن
 جنگ د ژبي يې جاري کړ جنگوي سکني وروڼه
 ژوندی نه پرېږدي هيڅکله دانسته د گران وطن
 تحمل يې ورته گران سو چي افغان سردي اوچت وي
 انتقام راڅخه اخلي روسيه د گران وطن
 د حکمت هيله ترې مه کړئ سعادت مه ځني غواړئ
 که د رب پرلاري نه تلې سرغنه د گران وطن
 د بنمنانو توره تبه گډه کړې لور پر لور ده
 په دوست هم هيڅ وچه نه سوله خوله د گران وطن
 دا قومونه اولسونه دي يوې باغچې گلان دي
 په خزان يې مړاوې مه کړې گلدسته د گران وطن
 بهارونه دي تازه وي د وحدت نغمې دي سروي
 اولسونه دي راغونډ وي پر جرگه د گران وطن
 چي شملې د افغانانو پکښي جگي جگي وينم
 دا ارمان مي کړې اې خدايه را پوره د گران وطن

=====

اوکویل - کانډا - ۱۹۹۶ع

²² دامونې = دامونه يې

تالا هوسونه

خود به خاوري بادومه نامحرم چي مخ د يار سو
 خود به اوښکي تويومه سکني ورور چي اغيار سو
 د کلونو اميدونه هوسونو را تالا کړل
 ناميندي مو مېلمنې سوي د مرگي سترخوان هوار سو
 کوره کيږي د تللو لاري نسکورېږي زاړه پلونه
 ښه مي ولوېده وزړه ته راڅه پاته کندهار سو
 نوم يې تاسي باندي کښي دي پر گلشن مو څه تېرېږي
 چي گلونه مو اغزي سول چي خزان مو نو بهار سو
 رارسېږي نازور دارو د اجل قاصدان راغلل
 د پښتون جنازه وزي د پښتو قبر تيار سو
 شواخون و ناوړينو نه بربادي دي و مرگونه
 ته به وايي چي دا ملک بس و همدې لره تيار سو
 څومره سخت ازموينستونه مخامخ دي و افغان ته
 وطن ده ته بلا سوي، دی وطن لره تور مار سو
 دا به هم د رب حکمت و چي افغان په تورو تور سو
 دا به هم د رب رضا و چي تر خوارو لا هم خوار سو
 و علت تې نه ورلو پرېم سد مي هيڅ نه په رسېږي
 په دې دومره رهبرانو پښتون ولي بې سالار سو
 تر هغه به ساده څوک وي چي شاکي وي له پردو څه
 رارسېږي له خپل لاسه چي نن (ترڅه و اکدار سو)²³
 شرمندې سولو تر سياله سترگي نه لرو نړۍ ته
 ورورد ورور مرگي ته ترې زوی له پلار څخه بېزار سو
 سرنوشت د انسان دا دي چي ماتم به يې مېلمه وي
 و دنيا ته يې راتگ له لويه سره په کوکار سو
 ناميندي و بيو زلی د وطنوالو ته چي گوري
 په زړا په غلبلو کي پر معصوم باندي سهار سو

=====

۱۹۹۲ع

²³ (ترڅه و پاچا) يوه اولسي وراشه ده چي دلته له تصرف سره تضمين سوي ده.

رونې شپې

رونې شپې

د وطن په یاد تیارې شپې رونومه
د شعرونو ډېرې ځان ته بلومه
شپه تیاره ده، تیاره کرکه ده نفرت دئ
د رونا په امیدو یې تېرومه

=====

چې اوږده شپه وي، توره تیاره وي
غم د هجران وي د بېلتانه وي
وطن رنځور وي، طیب د بښمن وي
معصوم به ولي په ژړانه وي

=====

په ورځ بیده یم، د شپې پر کاریم
نه چې حریص یم، نه ډېر پر کاریم
د زمان څرخ دئ چې څرخېږي
ورسره څرخم، ته وا پر کاریم

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

ارمانجنې چينغې

سوځم په لمبو د بېلتانه په پردېسۍ کي
ورځ و شپه سي تيره په ماتم په مايوسۍ کي
نه لرمه خوړی د سفر تروس مي تېره ده
کله سي کېدای حج و عمره په مفلسۍ کي
نه وزي له زړه څخه د ابا د مېني مينه مي
سر تر نوکه بند يم د وطن د عشق رسي کي
قدر د انسان خو په خپل کور په خپل نغري کي وي
خومره ساده گان چي لتوي يې په کړسۍ کي
نه سم ټيټولای پښتنې مغزي پرديو ته
هر څو که يې وينم چي چرچې دي چاپلوسۍ کي
مه کړئ د پتمن ژوند تمه مه کړئ په دې خاوره کي
تومنه د مايې يې ده اخښلې دوو سۍ کي
نسته د پردېس معصوم په زړه کي بل ارمان په ژوند
کښېني چي يوازې د خپل سپين سرای په اورسۍ کي

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۷ع

ارمانجنې هيلې

پر مغز مې جوپې جوپې خيالونه وي راځي
پر زړه باندي مې زښته ارمانونه وي راځي
دا خوب دئ او كه خيال دئ كه پر زړه مې الهامونه
و كور ته مې ځولۍ ځولۍ گلونه وي راځي
د يار د كوڅې خيال وي په پايمرېم تل تر تله
د رنځ مې مسيحا وي علا جونه وي راځي
وصال وي د يار غېږ وي مركې د يارانې وي
د زلفو له وطنه مې وږمونه وي راځي
سيالۍ وي د مېړانې د همت مسابقې وي
ميدان ته د غيرت خيالي ډولونه وي راځي
هې هې وي د ځوانانو اتڼونه وي خوښۍ وي
نفرت پايكوبه كېږي عشرونه وي راځي
له جهل و ناپوهۍ سره غزاوي جهادونه
له سوبي و نصرت سره توغونه وي راځي
سويمن زلمي را درومي ناميندۍ په سانگو نجاتي
پر زړو د دښمنانو حسرتونه وي راځي
لرگي يې وي پر كډو اچولي بدمرغيو²⁴
له ساندو څخه خلاص كلي كورونو وي راځي
ختمېږي اهارونه ايره كيږي نفاقونه
نغريو ته د مينې مجمرونه وي راځي
د هيلو كاروانونه وي رسېږي و مزلو ته
له ليري شرنګا شرنګ وي جرسونه وي راځي
پر دېسي پر گنډې وي راستنېږي خپل كورگي ته

²⁴ (لرگي پر كډه اچول) د (بارېدلو) په معنا يوه اولسي وراشه ده.

رونې شپې

پروچو شونډو ناست تبسمونه وي راځي
 روښار پرلارويو د رحمت عطرونه پاشي
 وښکلو ته ډک ډک گلاب جامونه وي راځي
 د پېغلو پدل مات وي واهمې له زړو وتلي
 گودر ته د منگيو کتارونه وي راځي
 د پاس شمال را سم سي سره ماتي کړي وريځي
 پرڅنډه د آسمان بوډۍ تالونه وي راځي
 تيارې خورې ورې سي د ظلمت پردې سي پورته
 د لمر سترگه ښکاره سي سهارونه وي راځي
 تودوخه سي برلاسې منجمد زړونه اوبه سي
 لښتي له محبته ډک موجونه وي راځي
 خړوب سي وچ دښتونه زرغونې سي وچي درگي
 خزان کوچ سي له ملکه بهارونه وي راځي
 حسرت توري* واخلي غم اندوه ورسره مله وي
 عشرت يې پر ځای مېشت سي نعمتونه وي راځي
 جرگې ته رارواني وي ټولۍ د اولسونو
 له هر لوري د سولي پيغامونه وي راځي
 غوږو ته مي راځي له هري خولې پخې خبري
 پر ژبو له يوه مخه پندونه وي راځي
 ستومان خاطر مي کښېني د رحمت تر چنار لاندې
 له هسکه د رجاو و شماليونو وي راځي
 رښتيا مي درڅه غوښتي دئ خالقه خوب که خيال دئ
 پر ژبه د معصوم چي ارمانونه وي راځي

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۷ع

²⁵ توري : د (ژوري) پر وزن

رونې شپې

په رڼو سترگو

ولي مي پرې کپړي د وجود په رڼو سترگو
شلېرې تانسته د تار و پود په رڼو سترگو
وزي موله بېخه د حسب و د نسب ريښې
پوه نه يود ځان په بود نابود په رڼو سترگو
خېژي موله خولې خڅه غرانگي د بارکښ بوده
زمور خيال چي نغمه ده د داؤد په رڼو سترگو
مه کوي پلمې په لوی لاس وزر له محفل خڅه
سم دم وړانو و حد و حدود په رڼو سترگو
اورد محبت بويه که تود غواړي د پلار نغري
مه شوړوي سترگي په تور دود په رڼو سترگو
زه به د خليل لاره پرې نه ږدم خو ژوندی يم
خير که مي رقيب بولي نمرود په رڼو سترگو

=====

اوکويل - کاناډا - ۱۹۹۷ع

د مزار شريف د فتحي

په مناسبت²⁶

زېرى زېرى هيواد والو وطن بيا يو موټي كيږي
 دا گشن بيا زرغونېږي د اميد غوټې غوږېږي
 اولسولاسونه وركړل د واحد وطن په هيله
 د ميرويس پر كور جرگه ده افغانان رابلل كېږي
 لوتماران د هست و بود مو كوږ مغزي له ملكه وزي
 سوداگر د خپلواكۍ مو په شرمو سره شرمېږي
 سرې فتنې د يرغلگرو سوې رسوا په گران وطن كي
 د روسي تاراك خپسكه موله زړونو ولاړېږي
 دا د جهل و ځان غوښتي په لمبو سوي ښارونه
 د وحدت په اوبو خټوله تاداوه ودانېږي
 پر تنۍ لوېدلي هيلي سمبالېږي درېدو ته
 وزماتي ارزوگاني الوتو ته تيارېږي
 ژرېدلي اميدونه جوړوي ځان و خندا ته
 مروړي طالع گاني بيا له سره پخلا كېږي
 د نفاق د كڅوك ټپلي د وطن له ښكلي مخه
 د يووالي په مرهم به له يوه مخه پاكېږي
 ښاني د مايوسيو محوه كېږي له خبرو څخه
 قافلي د نامينديو له كورو څخه بارېږي
 دا په ټونگ د بېگانه وو مات مغزي و پرې هېونه

²⁶ دا شعر هغه وخت وويل سو چي د مزار شريف ښار د طالبانو له خوا د جنرال ملك په همكاري ونيول سو او د (ملت بابا) په گډون د هيواد د تماميت د بشپړتيا ټولو پلويانو د دې سوبي هركلي وكي، خو له بده مرغه خو ورځي وروسته څرگنده سوه چي دا پېښه د هيواد د دښمنانو گډه دسيسه وه چي د څلورو زرو بېگناه انسانو د ژوند په بيه تمامه سوه.

رونې شپې

اميد ډېر سته و پاک رب ته چي به بيا را پتلسېږي
 د کلونو کړېدلي خورېدلي اولسونه
 له شماله تر جنوبه غيږ په غيږ ورځي مسيږي
 مصممي ارادې دي اېلوي بد مغز خيالونه
 ککړی د سرکښانو د توحيد پښو ته ټيټېږي
 نظر مه کړې پاکه ربه دا بگړۍ دا دسمالونه
 له عظمته ډک رنگونه د پلرو راپه يادېږي
 ميندي مه کړې باندي بوري چي راوړي دا اولادونه
 خویندي مه کړې باندي وراري دا ځوانۍ دي نه رږږې
 پر تيک فال باندي يې نيسي د وحدت دا خوځښتونه
 د سمسور کال نښانې خو له پسرلي څخه ښکارېږي
 اورېدلي مي له نيکانو چي سهار وخت د قبول دئ
 باري زبه تاته ژاړم لوی سهار بلبل چيغېږي
 بل درد نه لرم په زړه کي ترايمان وروسته وطن دئ
 ته حامي د دې ملت سې د اغزو پر سر تېرېږي

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۷ع

کنگل خیالونه

يو مخ سکون دی چوپه چوپتیا ده
نه د میچ بون سته نه شور غوغا ده
تیاره خپره ده، د ژمي شپه ده
سپوږمۍ خپه ده نړۍ تې شاده
خلک بیده دي ته به و امره دي
یوزه وینن ناست یم شعر مشغولا ده
اسمان وریخ دی ستوري نهام دي
مخکه کنگل ده تنه برېښنا ده
ناست یمه دلته زړه مي وطن کي
په غم یې زانگم مل مي ژړا ده
پر وطن اور دی سکروتي اوري
د ژوندون بیه مفتسه وړیا ده
رحم هیڅ نسته وروري ده ورکه
عاطفه مړه سوه نن یې پاتا ده
مسخه دي زړونه د انسانانو
جنگ پر غله دی هدف دنیا ده
یوه خبره مي پر خوله راغله
تریخ حقیقت دی رشتیا وینا ده
پر ملت ټولو سوتي را کنبلي
د سپو فقیر ته یوه سلا ده

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۷ع

لوی فتنه گراته فتنه د دښمنۍ جوړه کړه
 ما د پرون قد سازاوه ده ننۍ جوړه کړه
 ما ویل جوړ که و جانان ته د سرو زرو امېل
 ده خدای ناترسه د سکرو ټو گردنۍ جوړه کړه
 ما د کهاله مشرباله واک مې د ځان ورکړلی
 ده زما له گرابو و خپل ځان ته امیانی جوړه کړه
 زما د خیالونو تاج محل ته مو پام سته نیاز منو
 له سپین صدفه یې د خاورو کوټنۍ جوړه کړه
 لومه یې سر کړه د تزویر زما د ښکېل له پاره
 په سیاست ونه سوه، نور یې ژبنۍ جوړه کړه
 راڅخه ورکه یې کړ د پلار و د نیکه وطن مې
 له موقتي ملکه یې مینه مورنۍ جوړه کړه
 وې درولۍ ځانته دنگي دنگي ښکلي ماڼۍ
 و خوار ملت ته یې جونگره موانۍ جوړه کړه
 د غوا و غیلو د گلو و د رمو شپونکیه
 هوس د تخت دي کړ جگره دي کورنۍ جوړه کړه
 سمد م یې وینمه د زهرو او گند پرو ځم دی
 دا چي په خپل خیال یې گڼیو ته گانۍ جوړه کړه
 پر څه بې مهر و محبته تېر پېښ یم خلکو
 چي له میرې یې راته نن مور سکۍ جوړه کړه
 د زړه زخمونه مې په اوښکو نمکینو مینځي
 ناپوه طبیب وایي نسخه مې یونانۍ جوړه کړه
 ته و اچنېلي یې په ټولو لېونۍ اوبه دي
 چي لار و لیکه یې د ژوند هم لېونۍ جوړه کړه

رونې شپې

قيامت معلوم سو اسرافيل دي نور شپېلۍ نه وهي
د عرصات ميدان يې مخکۀ افغانۍ جوړه کړه
د روڼو شپو ستري ستومانه شاعر خپل بياض ته
د وينو او ښکوله ترکيبه مشوانۍ جوړه کړه
پروېشگر ښځو چي معصوم که دئ ماشوم خو نه دئ
وي لۀ ازلۀ يې د ده برخه کوچنۍ جوړه کړه

=====

جمعه ۱۳/فبروري/۱۹۹۸ع کال/د سهار ۴:۳۰ بجې
اوکویل - کاناډا

د خولگۍ ټکور

نه سرد تېټېدول لرم نه ژبه د زاريو
 جنون ټکور ورومه په اورونو د خولگيو
 يونېکلوته تسليم يېم بل عشوي ته د خوبانو
 خواني راږغوم لښکرو همه د پيريو
 شبا به توره ډال سمباله وه بيداره اوسه
 زړېست نغم کيندي و قلم وروته د خوانيو
 سبا هم اجاره د گلاب پانه وټوله اخلم
 سرې او ښکي د شبنم پيوندوم په خوشاليو
 غالبه باندي مينه د ليلاجي مچول ئې
 کنه مجنون وپوه چي خولې مرداري دي د سپيو
 قصورمي دئ دختي چي په مينه کي يېم پاته
 غروردئ په ميراث راپاته سوي د پېريو
 تيارې دي تر وږمۍ دي تېرې تېرې دي پښې لوخي
 قدم ږدم پسر سگرو ټولارو همه پراغزيو
 محتاجه، سرگردانه، لالهانده، وږې تېرې
 نه لاس د مرستي سته، نه اراده د مرستنديو
 د اپوراته نيولۍ دئ کمين په لويه لار کي
 پر هر گام واهم چي دي راته پتي د غديو
 نېستۍ دي، بې ارزي دي، ديدنۍ دي، نامېندۍ دي
 پرسر راسره درومي لکه چتر د ژليو
 سينه مي کوه قاف ده حوادث پکښې ورکيري
 لمن کي مي اوسېري پسرگني د شاپيريو
 ډېوې به سي بلي د ماضي په مستقبل کي
 که پاک خداي وژغورلم له فتنوڅه د پرديو

=====

اوکويل - کاناډا - ۱۹۹۸ع

د مېني مينه

پرون يوې مېرمنې د اوکویل²⁷ راته ژپل
رازونه يې د زړه په ډېر حسرت بيانول
ويله يې (چې زړه دي خوړل کېږي خپل وطن ته
په سترگو کې دي ښکاري، ارمانجن يې خپل گلشن ته
زه هم مقدراتو راوستلی يم دې ځای ته
ډولۍ د سرنوشت کې يې راوړې حرمسرای ته
واده مې نتيجه وه د اوږدې اورنۍ مينې
د بلې مينې ځای نسته په زړه کې خدای مې ويني
هېڅ راز مشکل و ستونزه نه لرم په ژوندون کې
پر کار باندي ولاړه، وظيفه مې په روغتون کې
پر کور باندي مې ناست دئ مرغ د ښو و د ښاديو
مفهوم نه پېژني زموږ کورنۍ د نامينديو
په لونيو په زامنو په لمسيو يمه پڼه
بې عيش و بې عشرته نه لرم بله ورهڼه
که ناز دئ که نعمت دئ شپه و ورځ راباندي اوري
شمال د ښکمرغيو راڅه ښېلي له هر لوري
اورېځي د طالع مې سم پر سر راسره درومي
باران د سعادت زرو زېور راباندي لوني
په ژوند دي خدای راضي سي يم له سياله سره سمه
په تن روغه رمته، په قد يمه سمه دمه
خو مينه د خالپوڅو نه هېرېږي له انسانه
شکونه د اړيکيو يې هر گوره ډېره گرانه

²⁷ اوکویل (Oakville) د تورنټو په لويديځ کې يو کوچنی ښار دئ چې وگړي يې زياتره انگليسي
الصله دي خو پرتگاليان، ايټاليويان او نورو پايبيا لصله کاناډايان هم بکيني اوسي.

رونې شپې

بېلتون نه دئ، پوهېر مه ژوري دي رگو ته
زېښتي د وجود ويني لړزه اچوي لاسو ته
خلو بڼت کاله پوره سول کاناډا کي چي ميشته يم
فقط زه چي وام اوس هم په دې ملک کي مېلمنه يم (
په سترگو کي يې اوبښکي د حسرت سره حلقه سوې
يو څو غټي دانې يې گرېوانه ته ور شوه سوې
په غرېو نيولي رغ يې راته ووې (افغانيه
زما کورټ هېر سوي نه دئ نيدرلینډ تردې گړيه
که نن وي که سبا وي رسوم به ځان وکور ته
پاک خدای مي دي نه اچوي د بل وطن وگور ته)
زما خيال سو چي دا زه يم چيغي کړم پر غرو رغونو
د دې وينا غبرگون دئ زما د خپلو فريادونو

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۸ع

تنگه قافيه

په وږمونو که ایش د باروت بوی سی
پر کهاله به می گویا (زېری د زوی سی)
په بانو به ورته لویه لار جارو کړم
که د سولي د ایلچي مخ زموږ پر کوی سی
د وطن د مینې می شراب طهور دی
په یوه څاڅکي یې درست جهان خوشبوی سی
پام! چي ورنه کړئ اختیار ظالم یزید ته
عاشوره به مو اختر، کربلا طوی سی
کور کهول به پکښي پڼ نه سی هیڅکله
د کړدۍ که چیري مراندي سره توی سی
چي د تنگ په بیه پېري لنډ عیشونه
موږ یې نه کړو، دا چرچې خو دي د دوی سی
له هغه تېره لاس پر پولی ښه دی
کې²⁸ حیا په بې آبیو شست و شوی سی
د پښتو متل مصداق خومي نن وکوت
(لوی کورونه به کوچني، کوچني به لوی سی)
په سل کاله ریاضت به ترې خلاص نه سی
غلامی که د یو چایو څلي خوی سی
قافیه سوه باندي تنگه²⁹ معصوم چوپ سو
پرېږدئ زړه یې د کوتلو وینو جوی سی

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۸ع

²⁸ کې = که یې

²⁹ په پښتو او فارسي ادبیاتو کې د (قافيې تنگوالی) مجازاً د (عاجزی، بې وسۍ) په معنا کار سوی دی.
دلته یې اصلي او مجازي دواړي معناوي په پام کې نیول سوي دي.

روڼې شپې

نهه توره

چي پوه سوی یم په سپینو او په تورو³⁰
ځي په لپو لپو اوښکي مي تر تورو³¹
نه له چا سره په ژبه یم پوه سوی
نه مي سر خلاص سو له چا سره په تورو³²
دا رقيب دئ چي نفاق کړي په منځ کي
زموږ په نزد نسته توپیر د سپینو تورو³³
که قصور د باغوان نه دئ نو د چا دئ؟
شنه باغونه سول بدل په شاړ و تورو³⁴
له متغ څخه خوند تللی که له خولو څه
که مزه تللي یو مخ له سپینو تورو³⁵
چي ټگۍ برگی ته گورمه د خلکو
وام نیولی مي وای مخ یو مخ پر تورو³⁶
چي ټلای نه سي تانگ او شهسوار وي
خود بې قدره به زین آس وي تر شا تورو³⁷
د تقوا په لافو شاپو یې تېر نه سی
دا نامرد دئ گناهگار تر ډېرو تورو³⁸

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۸ع

³⁰ په سپین و تورو پوهېدل يعني د تمیز سن ته رسېدل.

³¹ توري دلته د سترگو په معنا دي.

³² توري دلته د حروفو په معنا دي.

³³ تور دلته د تور رنگ په معنا دئ.

³⁴ توري دلته د شاړو په معنا دي.

³⁵ سپیني و توري دلته د غوښو په معنا دي.

³⁶ توري د کندهار ښار شمال ته د غرونو یوه لړۍ ده.

³⁷ شاتوري دلته د خړو په معنا دي.

³⁸ تور دلته د متهم او گناهگار په معنا دئ.

زخمي نارنج³⁹

يارانو! ما محفل ته تش لاسونه دي راوړي
 له باغه د نارنج مې وچ ښاخونه دي راوړي
 گرم نه يم ملامت نه يم قلم مې ويني ژاړي
 بيتوكي مې زخموڼه و دردونه دي راوړي
 له لويه كندهاره بيا تر لويه ننگرهاره
 تاريخ د دوو نارنجو داستانونه دي راوړي
 يو قصر د نارنج و بل نارنج نارنج باغونه
 يو پټه خزانه او بل لعلونه دي راوړي
 يو لوتي لوتي پروت دئ بل دئ پاني پاني پاني
 له جوړه يې د هسك شكائتونه دي راوړي
 نارنج دئ ډري وړي و هډه ده وړانه وړانه
 له خپلو له پردو يې فريادونه دي راوړي
 له بوټو و له كانو چيغي خېژي اسمانو ته
 افغانه! ستا له لاسه مو ډك زړونه دي راوړي
 ماحول درته اور دئ ټكي لوېږي پرې د پاسه
 اسمان له ډېره خښمه توپانونه دي راوړي
 بربښنا اورونه لوني و تناوي زهر پاشي
 په څاڅكو كې يو مخ درته مرگونه دي راوړي
 وطن دي كربلا دئ عاشورې دي اخترونه
 زمان و مكان دواړو آفتونه دي راوړي
 ازل لكه چي ته يې بس غمو ته پيدا كړي
 تقدير مگر ستا برخه اجلونه دي راوړي
 درجار سم درواړي سم سترگي لېشاني كړه خلاصي
 چي چا درته اغزي و چا گلونه دي راوړي

³⁹ دا شعر په تورنټو كې د نارنج گل په مشاعره كې ولوستل سو.

روڼې شپې

چا سردر باندي کښېښو و چا خرڅ کړې پر دښنه وو
چا پت کړ در خوندي چا پېغورونه دي راوړي
چا خپلو کي ونډې کړې څوک دي بولي و وحدت ته
چا غېږ کړ درته خلاص چا نفاقونه دي راوړي
راپاته عنعنې ده له پلرو د رزمونو
تاريخ کي مي نصيب انقلابونه دي راوړي
يقين مي دئ پر دغه ازموينست بيا بريالی يې
(هوټک) وايي ما مخکي انعامونه دي راوړي

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۹ع

روڼې شپې

مه كړئ نفاق پر كړونده د ملك
قام په تباہ كېږي دا خو ظلم دئ
مه وركوئ خيال ته مي رنځك رانجه
ژبه گونگۍ كېږي دا خو ظلم دئ
مه ږدئ پر بانو باندي د خلي بار
داغ يې پاته كېږي دا خو ظلم دئ
مه لوڅوئ ښكلي پرده پوښ دي وي
اور ځيني لگېږي دا خو ظلم دئ
مه روږدوئ قام په غلامۍ د بل
بد رسم بابېږي دا خو ظلم دئ
مه ږغوئ دا د جهالت سالار
پدل يې ماتېږي دا خو ظلم دئ
مه وژنئ دا سپي پرېږدئ ژوندي دي وي
ښار په مردارېږي دا خو ظلم دئ

=====

۱۹۹۹ع

شاکي مور

پرون مینه وه بې آبه عشق سنگسار په تومتونو
چلېدی راج د بدمستو حیا خواره چارماري وه
باد راسته د بدمرغیو بازار تود د بې لاریو
مېرني ترورۍ سپک وو ننگ غیرت کلپه ایکي وه
وفا ورکه، پښتو خرڅه نوغی پوري په ورورۍ و
تقوا کونډه، زهد یتیم و د حق لاره ریشخندي وه
د بدۍ پله درنه وه د نېکۍ ترازو خیري
د سرخېلو سر په دار و د تور سرو سر کلي وه
د وطن مور ژړېده له برېتورو خونورو
خو نن حال له کهاله راغی چي له ږیرو هم شاکي وه

=====

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۹ع

یتیمي سلگی

يو ته نه بلکي ټول قوم و گدی مي ژپوي
چي ته مي ژپوې گویا نړۍ مي ژپوي
سېلاب د تودو اوښکو مي گړپوان لمبه لمبه کړ
شلېدلې خیرې گرابې و تنۍ مي ژپوي
د مات زړگي پر سر د دلاسا لاس راتېر نه سو
نصیبه! د یتیم کوگل سلگی مي ژپوي
تندی مي سوداگر دئ د سرو اوښکو د سېپو
سودا د دردانو د ارزانی مي ژپوي
منصور زړه مي په تور د حق ویلو په دارېري
دا عدل دا انصاف دغه رسی مي ژپوي
لاسونه بې قدریو بې نیازيو سره ورکړل
اجماع د بې مهرۍ و بې ارزۍ مي ژپوي
بدنامه په ازار د بې ازارو زمانې کړه
چنجي به څه پوښتمه توتکی مي ژپوي
گیله به له چا وکړم له عالمه که له بخته
درانه مي ژپوي سپک تر وړۍ مي ژپوي
زمان یوه صحنه ده د غمونو و دردونو
پرون لوی ژپولم نن کوچنی مي ژپوي

=====

۱۹۹۹ع

د قرن وروستی غزل

نصیب مي کهربا ده جذبوي د غم خځلي
گرم نه یمه عالمه که قلم مي وي ژړلي
بنادي ته وا هوسی ده له بنکاري څه ترهېدلې
بنکالو چي زما پر نښلي په توپو راڅخه خځلي
پوره نیمه پېړۍ مي وگالل د زړه دردونه
لا گوره چي په ما باندي يې نور څه دي ليدلي
خونبي مي مصنوعي ده په ظاهريې خطا مه سئ
خنداوي کله کېږي په ها زړو چي وي داغلي
پېړۍ راته ختمېږي خو بېړۍ به راسته نه سي
ما پېر ټاپي د بدو و د بنو دي ازمويلي
لږ پام کوه اسمانه زما آه به دي نسکور کړي
دوعاوي وي د ولي يا ښېراوي د ناولي
اميد د ايمان جز دئ پرېښولای يې کورټ نه سم
که څه هم نامیندی دي راته شاه و خوا خړلي
مضبوط ورته درېږه اي معصومه ژوند سېلاب دئ
دې نېزدي غټي گرگي له ريښو څخه راکښلي

=====

۳۱ دسمبر ۱۹۹۹ع

د روژې درويشتمه - ۱۴۲۰ق

اوکویل - کاناډا

ژوند مي تېر کړ درې بالا نيمه پېړۍ
وم شاهد د خپل هيواد د بربادۍ

گوره کله به مي دا ارمان پوره سي
چي راسته ووينم زموږ چپه بېړۍ

=====

اوکویل - کاناډا

د يويشتمې پېړۍ لسمه دقيقه

۱ جنوري ۲۰۰۰ع

⁴⁰ په لوېديځو مطبوعاتو کي يې دوه زرم ميلادي کال په (Y2K) سره ښوئ چي مطلب يې (Year Two Thousand) و. دلته د (K) توري د زرو (۱۰۰۰) په مفهوم کارول سوئ دي. لکه په کيلو متر او کيلو گرام کي چي هم د زرو مفهوم ځني اخيستل کېږي.

مبارکي

مبارکي راکړئ د زړه غوټۍ مي بيا وځنډل
 له توري درېي و دوربې څخه روڼا وځنډل
 د خونۍ اوبنکي مي په سترگو کي را غونډي سولې
 چي د گل مخ مي و شبنم ته د سبا وځنډل
 سپوږمۍ د تندري له مدار څخه راووتله
 په تک سپين مخ يې توري شپې ته په قاه قاه وځنډل
 خورې ورې سولې لړۍ د بدمرغۍ له هسکه
 د خړو وريځو له درزو څخه برېښنا وځنډل
 د آه په زور مي نمرودي لمبې خاموشي سولې
 له تناره څه ابراهيم خليل الله وځنډل
 طبيبه څيري کړه د ژوند دا زهرجنې نسخې
 زما د ناسور ټپ ته ناڅاپه مسيحا وځنډل
 بخته اواړي دي که گونجي د تندي له تخته
 چي پايېوسۍ ته دي د وخت لوی شهنشا وځنډل
 نامينده مه سئ لارويو د اغزنو لارو
 په شرط د دې که مو زما پند ته په رشتيا وځنډل
 د ژوند سفر وي همېشه له کړاوونو سره
 په عافيت وي، که و مل له اميدونو سره

=====

اوکویل - کاناډا - ۲۰۰۰ع

روڼې شپې

د هیلو مزار

بهرېرم عاطفې يې د طیغان په تکل نه سي
ډارېرم دا اوريځي د توپان په تکل نه سي
شاهد یاست حوادثو غاړې غرونه راڅه یووړل
خدای مه کړه چې دا ځلي د جانان په تکل نه سي
د زړه په کرونده کي بې په اوبنکو اوبومه
غمگۍ سورکی غاټول دئ د دامن په تکل نه سي
د حورو پښتنو چیغو له مخه پلو اخلم
وام صبر مو مغول دئ د غلمان په تکل نه سي
داغونه مي پر زړه خو د لاله په شان خنډېرم
دا ځکه چې اسمان مي د درمان په تکل نه سي
د هیلو و مزار ته دروم اسوېلي شنختي
چې تګه زمانه يې د کتمان په تکل نه سي
یاغي دي قریحه سوه جلوونه يې ټینگ نیسه
معصومه چې قلم دي د دېوان په تکل نه سي

=====

اوکویل - کاناډا - ۲۰۰۰ع

روڼې شپې

د ۲۰۰۰ کال د جنورۍ پر دېرشمه فاضل استاد پوهاند رشاد له جاپان څخه له یو لیک سره خپل یو شعر راېږلئ او چې د (زرتیا خزان) یې نوم پر ایښئ و. د دې شعر تر لوستلو وروسته ما دا لاندي نظم وکېښ.

مه راوینې
لویه خدایه!
بهارونه د نیازمنو
چې لاسپړي به
په هښمو په تناو و په ژلیو
د (زرتیا) د (خزانو) د
سرتورې باندې هیلې
یتیمې ارمانونه
کونډې کېږي ارزوگانې
غمجنېږي خوشال زړونه
په حکمت باندې مې پوه که
لویه خدایه!
چې تا ولي؟
بهارنه دئ اوبه کې
په چینو د قاف د غرونو
تا تر خضر مشر نه کې
بهار ځله په کلونو
په حکمت باندې مې پوه که
چې ته ولي
لویه خدایه!
گواښوې زموږ بهارونه
د (زرتیا) د (خزانو) د

=====

روني شپې

يو ناخاپه مي په زړه کي
دا خبره سوه راتېره
مگر ته لکه چي غواړې
چي بهار دي خوانيمرگ وي
د شباب پر بړندو بڼاخو
وي دي مات پر ملا دي غبرگ وي
زړه تابه خو پختگي ده
تر مرادونو رسېدل دي
امان غواړئ له خاميه
چي په اور کي کړېدل دي
د (زړتيا خزان) چي گورم
له غمگي مي زړگي دل سي
خو حکمت ته چي يې ځير سم
نو مي زړه لږ څه تسل سي

=====

سکار بورو - کاناډا - ۲۰۰۰ع

د اړويځو گالري

غرونه غرونه
د اړويځو
درومي درومي
په اسمان کي
سره ماتي بې لړۍ دي
پکښې جوړ دي کنډوونه
پکښې وينم تصويرونه
پکښې گورم انځورونه
د سپړيو
د زمريو
د زلميو
د بوډيو
الوتونکو
ډاروونکو
د اشنا، د بېگانه وو
د کړلو، نازدانه وو
يو ناخاپه، په دې منځ کي
يو درنه خبره ښکاره سي
ورته گورم
ورته ځير سم
سمدم ((دی)) وي
هماغه چي ما ليدلی
د تاريخ پر زري پاڼو
هغه ږيره
هغه سترگي

رونې شپې

محرابي وروځي پرې باندي
هماغه زمري برېتونه
هماغه امسا په لاس کي
د يو ستر منبر د پاسه
وي ولاړ په درناوي کي
ته به وايي
مخاطب يې
ټول جهان ټول کاینات دي
ورښيي ژغورنده لاري
ورښيي د ژوند رازونه
ټول جهان ته وايي غوړدئ
منتظر يې بيانو ته
د ده پند د ده ورمو ته
عظمتونه يې و پښو ته
دي پراته پر سجده باندي
دلqمان حکيم خبري
د ده پند ته سپکي سپاندي
زه په زړه کي هو سېږم
په کالو کي نه ځايېږم
چي دا ((دي)) دئ
هماغه چي ماليدلی
د تاريخ پر زري پانو
يو ناڅاپه باد راسم سي
سره ماتي کړي اوريځي
سره توی کړي تصويرونه
سترگي کش سي
ډيره ورکه

رونې شپې

برېت څو کړسي
بگړۍ پرېوزي له ککړي
امسا ولوبړي له لاسه
منبر مات سي، پسي اوږد سي
نو کي نو کي
باد يې يوسي، تری تم سي
زه په ځير ځير ورته گورم
برخليک
د خپل اولس مي
پکښي وينم
په اميد اميد يې څارم
چي به کله؟
چي به چيري؟
سي پيوند دغه مات توکي
ځني جوړ به بيا تصوير سي
هماغه چي ماليدلی
د تاريخ پر زري پانو

=====

سکار بورو- اونتهاريو- کاناډا
۵ اپريل ۲۰۰۰ع

رونې شپې

نورو که خوږ کړی، خورولی ژړولی یم
خدا پر وستا مظلومو سترگو غوټ پر ملا مات کړی یم
غم دي سور لښکر دئ یرغلونه کړي داړې وهي
شکر دئ چي زه بې ټینگ مورچل ماله جات کړی یم
برخه په میراث کي د محمود مي بس همدغه ده
وار ته د تهمت بې پټه خوله سومنات کړی یم
لار د ابراهیم مي خوښه کړې باندي ځمه به
خیر دئ که رقیب مي درته لات و منات کړی یم
چتر مو یم سیوري ته مي کښېښی په ډاډ زړگي
ولي مو ناحقه تود ډگر عرسات کړی یم
قرن دي شاهد وي انتقام به ځيني اخلمه
چا چي په نامه د مناجات، خرابت کړی یم

=====

او کویل - کاناډا

پیل: د شلمې پېړۍ وروستی ورځ
پای: د یویشتمې پېړۍ لومړۍ ورځ

زه ولاړ وم

د پېړيو تېر و بهر و، زه ولاړ وم
 نور څوك نه وه يو پامېر⁴¹ و، زه ولاړ وم
 زمان اوښتې شاهي وې بدلېدلې
 د نن څو سېا سربېر و، زه ولاړ وم
 تهذيبونه چې د آس په سوو كړل خاوري
 د چنگېز چې لټه پېر و، زه ولاړ وم
 وړانول چې يې په گوډه پښه ښارونه
 تر نيكه په وحشت تير و، زه ولاړ وم
 د اسلام په نوم يې غبرگي چلولې
 عرب شاه دو شمشېر و، زه ولاړ وم
 سومنات چې خيراوه د غزني توري
 هند و سند چې ورته زېر و، زه ولاړ وم
 اصفهان چې جارېدى تر قدمونو
 د ميرويس و محمود پېر و، زه ولاړ وم
 چې توپل يې ظلمات له پاني پته
 احمد نه و، بس يو شېر و، زه ولاړ وم
 د اورنگ و د فرنگ په واكمني كي
 هيواد ټوله په بل څېر و، زه ولاړ وم
 نغاره چې ډنگېدله د روسپالو
 شوروي پر ملك چاپېر و، زه ولاړ وم
 ايناوه يې ننگ و نام د روس و پښو ته
 تر كابل، مسكو و تېر و، زه ولاړ وم
 چلول چې يې پر مړو باندي حكمونه
 آ حضرت د بلا هېر و، زه ولاړ وم
 راج د غلو و تالانگرو چې روان و
 د ستم مخ چې برسېر و، زه ولاړ وم
 ميونډي كوڅې چې يو مخ كنډواله كړې
 جاراسياب و كه پنجشېر و، زه ولاړ وم

⁴¹ د (پامېر) كلمه په ځينو لهجو كي په اوږده (ي) تلفظېږي.

روڼې شپې

چي د (مرگ د رقص) تېري واکمنان وو
 د (پکول شاهي) بهر و، زه ولاړ وم
 جارېدلی چي کابل تر هوسونو
 د افغان خوږ ژوند گنډېر و، زه ولاړ وم
 لوتېدې چي خزاني د موزيمونو
 او هيواد ټوله واشپړ و^{۴۲}، زه ولاړ وم
 (مزار) ټوله مزرعه وه د قبرونو
 شمال خپور د مرگ و مېر و، زه ولاړ وم
 (قند) و (هار) و سره بېل کندهار غم و
 (قم) باميانو ته راتېر و، زه ولاړ وم
 (بدخشان) بدو خسانو لاندي کړی
 د (کولاب) اثر پر ډېر و، زه ولاړ وم
 د (قطغن) پر غرو خوښی وې قدغن سوي
 ترې په تېښته چي نخجېر و، زه ولاړ وم
 د نارنج وږم و کوچ له (ننگرهاره)
 شين بگرام ټوله (غدېر) و، زه ولاړ وم
 چي د (ترخه و پاچا) شعار جاري و
 پر هر گام باندي زنجېر و، زه ولاړ وم
 وحشتونه زېږېدل له کاهو بوټو
 ملت ټول له ژونده سپر و، زه ولاړ وم
 که ظالم و که عادل واکمن په ملک کي
 سلامي زما مخ ته تېر و، زه ولاړ وم
 عجایب وه په نړۍ کي يو څو څيزه
 زما نوم هم پکښي شمېر و، زه ولاړ وم

صد افسوس چي خاوري کړم هغو مېړو
 چي گټلی يې و نوم د فرشتو

=====

ټورنټو-کاناډا د اپرېل ۲مه، ۲۰۱۰ع

^{۴۲} واشپړ د کندهار - هرات پر لويه لار د يوې سيمي نوم دی چي پخوا به تل غلو نيولی و او خلک به يې لوتول. دا کلمه په کندهار کي د (غلو او غدی) له پاره استعاره کېږي.

رونې شپې

مازيگر ژيرى لمره

څه جادو دى څه منتر دى
مازيگره ستا په لمر کي
رسوي مي خاطرو ته
تخنوي مي احساسونه
ژړوي معصوم خيالونه
په ليکي ژراند شعرونه
څه نسبت ستا و د حسن؟
ستا يو ژير زېښلى مخ دى
ژير مخ نښه د رنځور ده
يا د گرم يا ملامت ده
د نېستمن ده د مجبور ده
ته آغاز د تاريخۍ يې
ستا سرخي يو څو شپې ده
ته لومړى مزل د شپې يې
تیاره سم په تا پسې ده
دا ښکلا دي ده په څه کي؟
دا کشکش دي دى له کومه
مازيگره ژيرى لمره
پوه سوم پوه سوم
پوه سوم پوه سوم
مرغان هغه سره اوسي
چي يې ورته وي ښکي
په رنځ هغه سره پوه وي
چي يو شاني يې وي چريکي
ته د وېږې په تيارو کي
روښنايي درڅه ټولېږي

رونې شپې

زما ورځي ما بنام سوي
زما ستوري پيکه کيږي
ته مېلمه د درېلې يې
درکوي زهر په جام کي
ته له ورځي رخصت اخلي
ځکه ويني ويني ژاړې
زه په وينو وحشت پېرم
مېر مرداره پور تر غاړې
مازيگره ژيري لمره
زما په رنځ و درد خبره
تر سرځي وروسته پرتا دي
ما بنامونه خپاره سوي
ماته هم پېښه له سرونه
سرو غدي راته پاشلي
تاته سره افق په غېږ کي
تور تمونه دي راوړي
ماته سرو د سر کاسه کي
همېشه اوبه راکړي
ته ډوبېږي په تيارو کي
زه لمبېږم په فتنو کي
ته سوځېږي په لمبو کي
زه تپېږم په جگړو کي
مازيگره ژيري لمره
زما په رنځ و درد خبره
چي پر کور مو لنگه سوي
د غديو سره بلا ده
آرامۍ سوي راڅه کړه
بدمرغي مو تل په خوا ده
که تپ کېږو محوه کېږو

رونې شپې

که له لورې څوړ ته کېږو
که له لورې هلا کېږو
که د بل په لاس ور کېږو
مروړ که بهارونه
که پيښي دي ژر گلونه
که مو مړاوي دي بڼونه
د خزان پرې چپاوونه
که اختر مو عاشوره ده
که نوروز راڅه بېلېږي
که هر دښت مو کربلا ده
که يزید پرې هو سېږي
که رباب د آدم مات دی
که درخو ناسته پر کور ده
که پتې ورک پر ولات دی
که رابیا په سر سرتور ده
که نارنج گل قصاصېږي
که گلاب پر سرد دار دی
که انار گل مو ژېږي
که دښمن يې ”لله زار” دی
که پسرلی مو خزان سوی
که وږمې پر کوچ وړ بار دي
که نرگس پر ملا مات سوی
بلبلان مو په چيغار دي
که ښارگ د ښار پرې سوی
دود د کلیو تر سر خېږي
په ښاريانو کې ساه ټوله
کلیوال سره ننېږي
که کوچی په زړه غمجن دی
که ورشو ورته اغزي ده

روڼې شپې

که گاونډ ورته دښمن دئ
تېک يې ورک دئ پر نېستي ده
که له ورور سره اخته يو
که پښتو ده راڅه سپکه
که له تخته پر تخته يو
که پار سو ده راڅه ورکه
مازيگره ژيری لمره
زما په رنځ و درد خبره
دا فتني ټوله د سرو دي
که د خپل که د پردو دي
سرو روزلي دي ناولي
سرو زهرونه دي پاشلي
سرو مغزونه مسموم کړي
انتقام تې هڅولي
موږ ته پېښه له سره لوره
موږ ته پېښه له سوتکه
چي کرو پر پتي مينه
حاصل اخلو ځيني کرکه
مازيگره ژيری لمره
زما په رنځ و درد خبره
زه و ته نصيب نن مله کړو
رنځ مو يو دی چي خواله کړو

=====

ټورنټو - کاناډا
د مې ۱۲مه، ۲۰۰۱ع کال

زندۍ

که دا حال و نه به شعر نه به نظمونه پاته سي
 د ادب پر کرونده بڼ وچ ډاگونه پاته سي
 په مرگو چي ځني وزي شهبازونه له کوڅو څه
 د آدم په خيالي ښار کي به قبرونه پاته سي
 چلېدلې که دُرې د محتسب هسي بې واره
 په بازار کي به د زهد صرف دوکانونه پاته سي
 و اوږو ته چي سوې پورته جنازې د غيروتونو
 د پښتو پر کور به خود تور دېوالونه پاته سي
 ککړۍ که هسي شاني بې مېروزه رغېدلې
 د سرخېلو پر دفتر به تش نومونه پاته سي
 چا منصور ليدلی نه دئ اورېدلي يې کيسې دي
 زما به هم د دار په ژبه داستانونه پاته سي
 عشق تاداود ژوندانه دئ په نسب مي راشريک دئ
 د رقيب پای ناميندي ده که کلونه پاته سي
 د نیازمنو کوچ و بار دئ د خواله څوک نه سوه پاته
 د معصوم پر ډک زړگي به ارمانونه پاته سي

=====

اوکویل - کاناډا - ۲۰۰۱ع

د نازولو کور⁴³

لا اوس هم باندي چغېږي خو بلبلې
پر ها درختو چي جگړونه دي سوځلي
اوس لا هم وږم راځي له سپېرو دښتو
خير که وريځو خو پسرلي نه دي خندلي
اوس لا هم په سړو زړو کي څه گرمي سته
نامېنديو که هر څو دي تنولي
لامين کاته دي پاته پر څو سترگو
په کېږو بڼو لا اوس هم زړه پېيلي
طراوت يو مخي ټول نه دئ له باغه
لا څوک سته چي د نرگس جام تې نېنگلي
له گړوب ښاره لا نغمه د مينې اورم
ازانگې مې ئې له ليري اورېدلي
د ريا زاهدان پټ سر پکښې گريزي
خپلو کړو و خپل عمل دي شرمولي
عقل کوچ نه دئ يومي له دې ښاره
خير که کډو د جنون پر اړولي
لا پر وچو شونډو پاته څه موسکا ده
څه کې خاوري د بېلتون پر سر پاشلي
چي د سترو قافلې پر هوسا کېږي
اوس هم هغه چينې سته ،هماغه کلي
له دې ښاره نظرمه اړوئ خلکو
پکښې اوسي اوس لاهم ډېر نازولي

=====

تورنتو، کاناډا

۲۲ نومبر ۲۰۰۲ع

⁴³ د کاناډا (NATIONAL POST) ورځپاڼې په پروڼۍ گڼه کي د لومړۍ عمومي جگړې د يو افسر

ليک خپور سوی و او په هغه کي يې يو ځای کښلي وه:

“... and yet the birds kept singing in the trees-what trees were not cut down by shells.”

د دغو جملو اغېزه وه، چي دا شعريې را باندي وکښ. (هوټک)

رونې شپې

د احسان يې زما پر سر دئ همېش سيوری
چې په ژوند چا راښوولی دئ یو توری
د سلام پر بنده وایم سلامونه
پر دارینو دې خدای نه کاندې مختوری
دا د حسن اغېزه ده بل څه نه دي
راڅه ورک چې کوز و پاس ښی و کین لوری
پېرزوینه د پاک رب، زیار د استاد دئ
رقیبانو څله رږ رږ راته گورئ
همدغه ویاړ راته بس دئ په ژوندون کي
چې نه مل سولم د غلو، نه هیوادپلوری

=====

مسیساگا - کاناډا - ۲۰۰۲ع

روني شپي

ما په زړه کي تصور کړل
د دنيا سخت کړاوونه
چي يو څوک را څخه باسي
په امبور د لاس نوکونه
داغوي مي پسته ژبه
پر ايردي تک سره سيخونه
راتوکي مي په ماغزو کي
تېره غشي تېز سرونه
راتوږي مي تور د سترگو
پر نينک مي ږدي اورونه
پوري ووري تر زړگي مي
باسي تک سره نشترونه
پوستوي مي په ژوندوني
پرې کوي مي اندامونه
اوروي مي پر زړه باندي
داغـزيو بارانـونه
راکوي د سر کاسه کي
جل وهلي مرادونه
پر بدن مي صليب واره
تک وهي د اور مېخونه
خو يو بل درد راڅه هېر کړي
دا ټول واره زحمتونه
هغه دا چي مي پر خاوره
بېگانه رپي توغونه

=====

ټورنټو-کاناډا

روڼې شپې

پښتانه ته وایم

هک پک گورمه د نورو ویانه ته
د خپل اوښ په وښ تړلي زنگانه ته
هوسی هسی له هوسه باندې خوب کا
مېړنتون دئ خدای رازلی پښتانه ته
له یوې بلا راخلاص بلي په خوله کړ
له ناوې سو راگوښه ناست بارانه ته
د یوې ایکی اثر مي چيغي نه کا
لکه څوک چي خطابه کړي تپ کاڼه ته
دی بیده، بخت یې بیده، ماحول بیده دئ
دوست دښمن یې چرې کښلي لږمانه ته
له غفلته چې رڼه ټول لنگ و لاښ سوه
سزاگاني سختي بویه دې شپانه ته
که تر دغه ازموینست هم پښتون و ووت
سلامي به یې جهان وي و نامه ته

=====

اسلام آباد

دلې او هورې

دې ساړه شان پسرلي کي
اميدونه خزانېرې
د ژوندون مېوه خازه سوه
هم دلې او هم هورې
د خونخوړ ساقې له لاسه
جام د زهرو وېشل کېږي
قتلگاه مو ميخانه سوه
هم دلې او هم هورې
د پښتون پر حال ژړېږم
کور يې وران سولا ورانېږي
شو په شويې قافله سوه
هم دلې او هم هورې
زما بخته، توره بخته
زمانه دي سوه دښمنه
سمه لار درته کوره سوه
هم دلې او هم هورې
په زړه خوږ له پرد پسيه
پر ملا مات له بېکسيه
له مېړو خالي توبه سوه
هم دلې او هم هورې
خالي لاسه دښمن ته يې
گدا خواريه مطلب پوه دئ
چي د سپو سلا يوه سوه
هم دلې او هم هورې

روني شپي

لت پر لت اورم په خای کي
نا آرامه، سهار ليري
هره شپه ديلدا شپه سوه
هم دلي او هم هوري
خپل احساس ورته خوراپه دي
چي مدام په بېرانه دي
د معصوم دغه دنده سوه
هم دلي او هم هوري

=====

رونې شپې

زما مېنه اولنۍ د پرېښوولو نه وه هيڅ
اورشو مي پلارنۍ د هېرېدلو نه وه هيڅ
دوستي كې د پيسې پر قام دوستۍ نه وای برکړې
پايه د ورورولۍ د ماتېدلو نه وه هيڅ
ارمان دارلامانه ناخلف دي څښتنان سول
دا ستا هسكه مانۍ د نړېدلو نه وه هيڅ
افسوس دئ چي اولاد يې د بابا همت ته شا كړه
كنه، دغه بگړۍ د رالوېدلو نه وه هيڅ
پښتونه! دې ناولي دنيا څه كانه دروكړه؟
دا مشكه دا رنډۍ خو د غوښتلو نه وه هيڅ
اړتيا د مغفرت وه چي خيالي سر مي سجده سو
كنه دا ككړۍ د ټيټېدلو نه وه هيڅ
بېلتون كه لكه سيوري مي د ژوند ملگرۍ نه وای
دا ژبه مي توړۍ د شعر ويلو نه وه هيڅ

=====

اوکویل - کاناډا

چي دا ولي؟

انگار مي له سينې څه نه راوړي چي دا ولي؟
اشعار له قريحې څه نه راوړي چي دا ولي؟
قلم ريچې ريچې کړم که جزدان پاره پاره کړم
يو ټکي مي له خولې څه نه راوړي چي دا ولي؟
و چاته زړه خالي کړم، غمشريک چېري پيدا کړم
شناخته له کوڅې څه نه راوړي چي دا ولي؟
په زړه کي مي لمبې دي په سوځېږمه مکوت سوم
خولوگي له تاوځانې څه نه راوړي چي دا ولي؟
کړی شپه منتظر يم د سپېدو و چاودېدو ته
سهار له دغي شپې څه نه راوړي چي دا ولي؟
زما خيال دی اسمانونه مي هم چيغو دي اخيستي
غبرگون له ازانگې څه نه راوړي چي دا ولي؟
بس ته به وا يو مخي د ژونديو هديره ده
هيڅ شخول له دې مېرې څه نه راوړي چي دا ولي؟
فقط ته وا رانجه يې دي و ټولو ته ورکړي
هيڅ ريغ له حنجرې څه نه راوړي چي دا ولي؟
قاصد په تلو راتلو سو ستومان د بابا پښه مي
د محکي له موزې څه نه راوړي چي دا ولي؟
زندان سو دړي وړي، زندانون په تورو تور سو
خو پښې له زوانې څه نه راوړي چي دا ولي؟
قفس ټوکر ټوکر سو، لومي وشلبېدې دام لوټ سو
توتي له پنجرې څه نه راوړي چي دا ولي؟
اسلام پر هيواد خپور دی مسلمان مو حکمران سو
خو تکبير له منارې څه نه راوړي چي دا ولي؟

⁴⁵ د جغرافيايي په پخوانيو کتابو کي يې (ايتاليا) ته (موزه) ويله. دلته هماغه مفهوم ته اشاره ده.
(هوټک)

رونې شپې

د عدل و انصاف په تمه ناست وگړي ستخ سول
لوی ټگ له محکمې څه نه راوړي چې دا ولي؟
په غلو و په غديو مو تالا ټوله گدی کړه
يو نر له قافلې څه نه راوړي چې دا ولي؟
درخوکه وايي آدم نسته، خو سته رباب په غېږکي
حيران يم له پردې څه نه راوړي چې دا ولي؟
که هر څه يې رابولمه مېلو و تماشو ته
معصوم له غم غوسې څه نه راوړي چې دا ولي؟

=====

رونې شپې

خو کاله وړاندي د ايران مشهورې سندرغاړې ليلا فروهر په تورنټو کې کنسرت درلود او د کنسرت په ترڅ کې يې يوه پښتو سندر هم وويله، په هغه وخت کې د کابل واکمنانو پښتو دښمنه پاليسي چلوله. په دغه شان حالاتو کې د ليلا فروهر له خولې پښتو سندرې ويلو پر ما اغېزه وکړه او دا خو بيته مې في البدیهه وويل.

نازم ازینکه باز چه زیبا شده پښتو
با نغمه حزين که یکجا شده پښتو
کم ارج در بساط سیاست که شد چه باک؟
در جمع هنردوست پر بها شده پښتو
یاران دهید مژده به آن قیس غوریان
کاکنون پسند خاطر ليلا شده پښتو

خوندونه

و

شخوندونه

رونې شپې

ما دا څلوريځي په مختلفو وختونو او بېلابېلو حالاتو کې ، په هيواد کې دننه
يا تر ټيواد بهر ويلي دي . هره يوه يې جلا - جلا انگېزه لري . دلته مي يو ځای
سره نښلولې .

روڼې شپې

شعر څه دي د احساس راپارېدل دي
د خونخوړ فلک له لاسه ژړېدل دي
يا د مینې د خیالونو په بستر کې
راز و نیاز د اوبتل را اوبتل دي

=====

سوله چې شرط یې زموږ غلامي وي
يا مو په دې شرط، څه ارامي وي
سل واره جار دي تر هغه جنگ سي
چي ارمغان یې زموږ ازادي وي

=====

جگړه که هر څو ډېرې سختې لري
ماتي و گوډې، ژوبلي و رانې لري
ټولي مو ځکه پر ځان منلي
چي راته زېږي د خپلواکۍ لري

کابل-۱۴ لېنډ۱۳۲۵ش

=====

زما د سر امان دي وي تاجرزاده يم
او له پلاره و نيکه عالمزاده يم
زما اسي برخه نه دا سوه او نه هغه
خالي لاس يم، امي مادرزاده يم

۲۳ دغبرگولي ۱۳۲۵ش

=====

روڼې شپې

څه عجبۀ حوادث دي چي تيرېږي
يو د بل له پښو څه خاوري ايستل کېږي
ما چي هر څه دئ خپل فکر غغلولی
دا منگی بيا د پښتون پر سر ماتېږي

کابل - ۱۳۲۵ش

=====

هک حيران يمه غافلو پښتنو ته
د دا نورو زړنگۍ، فريب و چلو ته
که چرچې وي پښتانه د چا په ياد وي؟
چي پر غرنده سي، مخ يې سي پښتو ته

کابل - ۱۳۲۵ش

=====

ستاسي په نزد به خوار نتلی يم
پر هر ميدان به رقيب کړلی يم
خو وخت شاهد دئ، تاريخ خبر دئ
چي په مېړانه ټولو منلی يم

=====

اې قدرتمنو! اې جابرانو
په نشو مستو، اې کورمغزانو!
قدرت زوال لري، نشې الوزي
سد مو کوره سه، اې ناپوهانو!

=====

رونې شپې

مات دي مغزی سه، په خوا دي مرگ سه
آ په زړه توره! اينه دي گرگ سه
چي نه سوځېږي په آه د کونډو
سر به سر تور کړم چي توی دي ورگ سه

=====

نن چي يې وينې د ملک رهبر وي
ډب يې مغزن وي برېت يې ببر وي
د زمان لوبه سي ورته جوړه
په تورو تور سي، خاوري پر سر سي

۱۳۲۵ش

=====

بنايستي! خله په ځان مغروره يې
په دې چي ځوانه يې؟ پيدا له نوره يې؟
که دا جگړه وه او دا مرگونه وو
يا به يې کونډه او يا به بوره يې

=====

عشق يو اشا ده، سر و پښې غوڅي
ژراند کوچنی دئ، ښونډي يې بوڅي
د خوار تلک دئ، پرده پرې نه سي
چي سر په پټ کړې، پښې دي سي لوڅي

=====

رونې شپې

غمو رنځور کړم، سختیو زوړ کړم
ډېرو مرگونو له ژونده موړ کړم
ممکن خو نه دئ غچ له تقدیره
خدایه! دا زړه مې په څه شي سوړ کړم

=====

چوپه چوپتیا ده، خطر هر آن راځي
یو مخ بامبو دئ، ته وا خپګان راځي
له هونبیارانو مې اورېدلي دي
په خاموشي پسې ضرور توپان راځي

کابل د لوی اختر سهار ۱۳۲۲ش

=====

عمر څلوېښت سو مخ پر زړښت یم
مزه یې نسته که ځوان په سکښت یم
خوري د پوهي مې زښته سپک دئ
څښتن د برخي که پښت پر پښت یم

=====

آ لویه لویه، څښتنه لویه
ژر رسوه مې تر خپله کویه
که مستجاب مې دغه خواست نه وي
ژوندون به څه کړم مرګ راته بویه

=====

روني شپي

آ د خو ورځو په جاه جلال مسته
آ چي اچوې مرداري و خپل نس ته
اولنو پښتنو څومره ښه ويلي
دا متل دئ (که هوس و نو دي بسته)

=====

تر بنګړيو شرنګی ډېر وي په پایزېب کي
ادعاګاني وي اوچتي په شېب کي
د واکمنو قول و فعل ته چي گورم
زه له شرمه پزه گرزوم په جېب کي

=====

که ظالم غره په ظلم و په زور دئ
يا دا بل بيا خاتما په پردي کور دئ
نه به ظلم ورته پاته نه به زور وي
د ستم کور آخر وران، چپه نسکور دئ

=====

په مغزو کي مي هرگوره شورماشور دئ
ستونی تل له غریبه ډک همېشه شور دئ
د سکوت ځواک راڅه تللی دئ معزور يم
ازمويلي مي پر ځان باندي خپل زور دئ

=====

رونې شپې

خوشالي زموږ د اختر په ډمامو سوه
په خوراک و په څښاک و په جامو سوه
زما اختر به هغه وخت وي اې يارانو
که مو پاکه له پردو څخه اورشو سوه

کابل - ۱۳۶۵ش

=====

زمانه راته نا پایه لوی دریاب سو
سراسر ژوند منجنیق سو منجلا ب سو
بېگانه یې کړم له خپل و له پردیه
راته پاته یو قلم سو یو کتاب سو

=====

نه قدرت د خوځېدو سته په لاسو کي
نه مستي نه تحرک پاته په زړو کي
چي دا نن ملک الموت راسي په خوښ یم
ما د دمخه ځان شمېرلی دی په مړو کي

=====

نه دا وایم چي دنیا مي د قارون وای
په عزت په دېدبه کي ناپیلیون وای
باطني هیله مي دا، چي د خپل سر وای
د خپل واک د خپل اختیار وای خړ پر شپون وای

=====

رونې شپې

د وصال په قېر پوه دي مهجوران
د خپل کور په خوند خبر دي پردېسان
پر لوجه د ژوند يې کښلي په غټ خط دي
(له زواله څخه وروسته وي ارمان)

=====

پر ډگر د سياست چي چا گام کښېښو
و راستۍ ته يې (فقط) د انجام کښېښو
عنایت دئ د پاک رب چي ځني خلاص يم
که نه، ډېرو راته لومه و دام کښېښو

=====

چي يو آن ځان له عالمه بېگانه کړې
ماديّات له يوه مخه درست ايله کړې
په لذت به دي ټول عمر خوله خوږه وي
په والله چي بيا (ډوډۍ پکښي رېزه کړې)

=====

آزادي چي له يوه مخه نېستي سي
ابتذال و جهالت چي پر زياتي سي
اختناق و رسوايي هم سي ور گڼه
ځني جوړه به د نن (ولسواکي) سي

کابل - ۱۳۶۵ش

=====

روڼې شپې

زاهدان ورپسې گزې په محراب کي
نجوميان يې لټوي په اسطراب کي
عالمونه سرگردان ورپسې گزې
ها خوندونې چي ليدلي په شباب کي

=====

د فراق ورځي ډېرې اوږدې سوې
په ډېرو شولو مي کولمې پرې سوې
په ډېرو چغو مي کومې وچ سو
په ډېرو اوبنکو سترگي کوکړې سوې

=====

په ورکينه مي تمام کړل کتابونه
چي لږ غټ سوم بيا مېلې وې او بنکارونه
په سړکال چي مي يو کم څلوېښت پوره سوه
مشغولا مي په قلم وایم شعرونه

کابل - ۱۳۶۵ ش

=====

چي پرون يې د زړه غوښي پر پېرزو وې
نن يې مخ ته په کفن کي لا نه گوري
دا په دې چي پرون کار عند اللهې و
نن د نفس و د شيطان په نغوته بنوري

کراچي - ۱۹۹۰ ع

=====

روڼې شپې

کالخوايان مو د وطن، شل ته رسېږي
د قدرت پر گدۍ نه سره جوړېږي
عاقبت مو دي په خبر وي، متل وايي
(قصابان چي سي ډېری مړ مردارېږي)

مونتريال - کاناډا - ۱۹۹۲ع

=====

نن مې په زړه کي يوه چړيکه پنهاني تېره سوه
د پښو دردونه راته وايي چي ځواني تېره سوه
ځواني يو خوب و يو خيال و هيڅ په پوه نسومه
تېره خو سوه مگر افسوس په ناداني تېره سوه

=====

د ريا په غلافو کي تفواگاني دي خرڅېږي
زنهار وينمه د ږيرو په درزونو کي ځلېږي
پتوي زما له نظره په پردو محرم مخونه
آيينې يې خپلي توري نور هم تور ورته ښکارېږي

مغل رستوران - ټورنټو - کاناډا - ۱۹ فبروري ۱۹۹۹ع

=====

تفاوت راڅخه ورک سو چي دا غم دئ که ښادي ده
بلوونه دي بادېږي د اسراف پر سر سيالي ده
هلته وړونه مري له لورې دلته موږ په غوږو لامبو
دا نه تنگ دئ، نه مېړانه هسي خوشي ناپوهي ده

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۹ع

=====

روني شپي

د اولس ښاغلي سپک په بیده قام وي
ويښ قومونه خپل مشران ستايي په ښکونکو
هونښاران اواروي لانجې په سوله
مورې دي توري تر خپل منځ کښلي له ټېکو

=====

چي د ميني پر معيار مي
تا او گل ته وکتله
گل مي خوښ سولي يو ځلي
ته مي خوښه سوې تر تله

(د يوفرانسوي شعر ژباړه)

=====

کراچي نه دئ د اور تبي ده
لاس و مغزي ته وليچک زندی ده
د ازل کښلو رواستم دلته
تقدیر ته غاړه تر تار نری ده

کراچي - ۱۳۲۸ ش

=====

په وطن کي مي کتاب و مشغولا
له قلم سره همېش وم همنا
په دې ملک کي علم نسته قلم ورک دئ
مشغولا مي ده د کور سود و سودا

=====

رونې شپې

حافظه مي ورځ په ورځ کمزورې کېږي
روښنایي د ستگو دم په دم کمېږي
شین امي به راڅه جوړ سي په دې ملک کي
ها چي زده مي وو، ورو ورو راڅه هېرېږي

کراچي-۱۹۸۹ع

=====

د تجزيې خطر

ما يې غم کړ د تاريخ چي مسخه کېږي
مفاخر مو د وطن ټوله هېرېږي
يو هوښيار سړی موسکي سو، ول لاليه
تاريخ څه جغرافيه مو محوه کېږي

اوکویل-کاناډا-۱۵ اکتوبر ۱۹۹۲ع د سهار ۴ بجې

=====

د نغري قدر

نصیب را پردېس کړی يم، کارونه تقدیري
وېنه د بې لرزی مي کړی ورځ ماغزه را خوري
قربان د اولنو تر دا پخو پخو خبرو
(مړونه قدرمن وي پر خپل کور پر خپل نغري)

ټورنټو-کاناډا-۱۹۹۷ع

=====

رونې شپې

زما وطنه ! تېر کال هم دلته را یاد سوې
سې کال هم دغه ځایګی خو ته آزاد سوې
له دې وروسته که پښتون یو موټی نه سو
نو به لوی جaro و همه چي (برباد سوې)

پنجاب-ریل گاډۍ-۱۹۹۲ع

=====

څه فایده ده د ارمان و د ایکاش
د ناشکرو خلکو وي همدا پاداش
بښې اوه پښته میشته پر کندهار وو
نن اړ ټوله ګره تیت یو لکه ماش

میسساګا-کاناډا-۲۰۰۲ع

=====

پر وطن باندي مو سېکال وچکالي ده
رحمت نسته ځکه ورکه سوکالي ده
باران رحم دئ پر هغه اولس اوري
چي سينه يې له کینو څخه خالي ده

=====

⁴⁷ زه په ۱۹۹۱ع کال له پنجابه په اورگاډۍ کي کراچي ته تلم د وطن یاد مي یو شعر ووايه چي د همدې مجموعې په (38) مخ کي راغلی او نوم یې (را په یاد چي سې وطنه) دئ. په دا بل کال ۱۹۹۲ع په هماغه میاشت کي بیا پر هماغه ځای په اورگاډۍ کي تېرېدم. په دې وخت کي په کابل کي د مجاهدينو حکومت و. ما پورتنۍ رباعي وويله.

رونې شپې

لوی غټ سړي یو نه د خاپوړو
ټونگ د شیطان دئ چې سره مروړو
لاره د حق مو ده خوشي کړې
رحمت یې غواړو تش په ارگورو

۲۰۰۰ع

=====

ترقي د اولسونو هوسايي ده
امنيت دئ، ارامي ده کراري ده
چي دا نه وي هيڅ باور به يه ونکړم
تش خبري دي، درواغ دي لفاظي ده

کابل - ۱۳۲۱ش

=====

پای

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library